Кіровоградська обласна бібліотека ім. Н. К. Крупської
Інв. №

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня 1939 року.

№ 3 (3978).

СУБОТА

16

січня 1988 р.

Ціна 8 коп.

Фото В. ГРИБА.

МАЙБУТНЬОМУ — МАЙБУТНЄ

У ШУХЛЯДІ мого службового столу в окремій папці лежать скорботні документи. Ось зміст одного з них: **«Я, В... Ірина Володимирівна, 1968 року народження, народила 6 грудня 1986 року хлопчика, від якого відмовляюсь. В майбутньому ніяких претензій ні до кого не матиму. Підпис. Номер паспорта».**

Що можна сказати? Нам, лікарям, медичним сестрам часто доводиться мати справу з матерями, які кидають своїх дітей. На жаль, такі випадки з кожним роком частішають. Дітей залишають молоді матері, частіше одинокі. 27 років працюю педіатром, а ніяк не можу збагнути психологію таких з дозволу сказати жінок.

Ці молоді матері — комсомолки, студентки або робітниці — виглядають, як правило, цілком сучасними. Розуміються на музиці, читають книжки, переглядають періодику, слідкують за модою... Зовні — все нормально, цілком порядні люди. Та який же вбогий їхній внутрішній світ, коли можуть зрадити найдорожче — свою дитину! Я впевнений: той, хто зраджує, кидає свою дитину, так само здатен зрадити й Батьківщину. Довго зберігався у мене лист з Тернополя, в якому молода 25-річна жінка просила відшукати свого сина. В 17 років, навчаючись в одному з олександрійських профтехучилищ, вона відмовилася від свого сина. Нині у неї є «все» — квартира, чоловік, машина. Тільки немає дитини, і ніколи вже не буде... Це не лист, а зойк душі. Тільки запізніле каяття не може повернути дитину.

Мене завжди дивує, чому атрофується у молодих людей, дівчат древній інстинкт — інстинкт материнства.

Певно, в цьому винне й чоловіцтво. Винні й ми всі. Із шкільних років ми любимо повторяти, що молоді у нас відкриті всі шляхи, що кожен може обрати ту чи іншу професію. І майже ніколи не підкреслюємо, що кожна дівчина — це в першу чергу майбутня мати, продовжувачка роду і народу. До цієї ролі її треба привчати, навчати. На жаль, школа до сімейного життя не готує ніяк, а важливі питання статевого виховання соромливо оминає.

У службових справах мені доводиться бувати в Кіровоградському обласному *будинку дитини*, що по вулиці Глінки. Інколи не вистачає сил стриматися від жалю, дивлячись на дітей, які виховуються там; одягнені всі в однакові сірі пальтечка, тільки оченята різні — карі, голубі, зелені... А як гостро й зацікавлено зблискують вони, коли малята бачать дорослих!..

— Ти мій тато? — запитують найсміливіші.

Важка робота у працівників будинку, бо щодня бачать вони непоправне в долях цих дітей — відсутність рідних батьків...

Переповнені допоміжні школи-інтернати в Новій Празі та Ясинуватці Олександрійського району. Вони потребують серйозної шефської допомоги — не за наказом чи рішенням виконкому, а за велінням серця. На жаль, не бачимо в цих установах студентів педінституту, педучилища, медичних училищ...

Зараз створено Радянський дитячий фонд імені В. І. Леніна, незабаром його відділення будуть працювати у кожній області. Завдання фонду — не тільки поліпшити матеріальне забезпечення спеціалізованих дитячих установ, закладів, а й позбутися казенного, формального, байдужого ставлення до вихованців таких установ. Тому дуже важливим є не тільки грошова підтримка фонду (рахунок № 707 у Держбанку СРСР), а й конкретні справи — робота з дітьми, керівництво гуртками, відвідування дитячих установ. Сьогодні в країні 300 тисяч дітей живуть у будинках для малят, дитячих будинках, у школах-інтернатах для сиріт. Ще 700 тисяч перебуває під опікою або усиновлені. Це мільйон дітей, наших маленьких радянських громадян. Ми повинні думати й дбати про них. Давно настав час робити це не на словах, на ділі. Бо діти — наше майбутнє. Чужих дітей не буває.

А. КОХАН,
лікар, кандидат медичних наук.

м. Олександрія.

афіша номера

«НЕДОВЕДЕНУ» ПРОДУКЦІЮ НАЙЛЕГШЕ НАЗВАТИ ПРОСТО БРАКОМ. А ЯКЩО СПРОБУВАТИ НЕ ПІТИ НАЙПРОСТІШИМ ШЛЯХОМ? «НАПЕРЕКІР ОБСТАВИНАМ» — 3 стор.

Не порозумілися учителі з учнями... Чому? 4 стор.

«Мова його пісень — жаргон хуліганів».

«ТАК СПІВАТИ І ДОВГО ЖИТИ НЕМОЖНА». ЦЕ ВСЕ — ПРО ОДНУ ЛЮДИНУ. ПАМ'ЯТІ В. С. ВИСОЦЬКОГО—6—7 СТОР.

інформація

«Мене турбує...»

Шановні читачі.

Пошта «Молодого комунара» засвідчує: багатьох з вас не залишають байдужими теми й проблеми, які порушувала газета торік. Разом з тим, перейшовши на тижневик, журналісти шукають і нових шляхів спілкування із своїми читачами. Поглиблення проблематики, розширення сфери впливу молодіжного видання на життя, його активна позиція — ось мета колективу редакції. Досягти цього можна лише знаючи ваші думки, пропозиції, всі «за» і «проти» щодо теперішньої практики.

Новою формою спілкування «Молодого комунара» із читачами покликаний стати й прямий телефонний зв'язок з редакцією.

Отже, У ВІВТОРОК, 19 СІЧНЯ, З 16.00 ДО 18 ГОДИНИ кожен з вас може зателефонувати до редакції й висловити свої думки з приводу будь-яких соціально значимих питань, які непокоять вас і ваших друзів. Біля телефонів 4-66-79 та 4-64-21 чергуватимуть журналісти Петро СЕЛЕЦЬКИЙ і Сергій БОНДАРЄВ.

Ваші думки й пропозиції, висловлені під час прямого зв'язку, знайдуть місце на сторінках тижневика. Якщо читачі підтримають нашу форму спілкування, рубрика «Мене турбує...» знайде постійну прописку на сторінках тижневика.

Чекаємо ваших дзвінків, пропозицій!

КОЛИ ПОВЕРТАЄТЬСЯ БУМЕРАНГ

У кінотеатрах області демонструватимуться документальні фільми про наркоманію «Бумеранг» та «Нурт» (російською «Омут»). Кіровоград: по 29 січня в кінотеатрі імені Дзержинського; Олександрівський район: з 18 по 24 квітня; Бобринецький: «Бумеранг» — з 20 січня по 11 лютого, «Нурт» — по 28 січня; Долинський: «Бумеранг» — з 29 березня по 4 квітня, «Нурт» — з 29 березня по 4 квітня; Кіровоградський: «Бумеранг» — по 28 січня; Компаніївський — «Бумеранг» — з 16 по 28 лютого, «Нурт» — з 2 по 11 лютого; Маловисківський: «Бумеранг» — з 14 по 28 березня, «Нурт» — з 29 лютого по 10 березня; Новгородківський: «Бумеранг» — з 14 по 24 квітня, «Нурт» — з 28 квітня по 8 травня; Новомиргородський: «Бумеранг» — з 29 лютого по 10 березня, «Нурт» — з 14 по 23 березня; Устинівський: «Нурт» — з 16 по 25 лютого.

Рекомендуємо комітетам комсомолу організувати перегляд і обговорення цих стрічок.

ПЕРЕМОЖЦІВ ВИЗНАЧЕНО

Підбито підсумки соціалістичного змагання молодих доярок області, присвяченого XX з'їзду ВЛКСМ та 70-річчю Великого Жовтня. Його переможцями стали:

Наталя ЖЕЛЬМАН з колгоспу «Родина» Маловисківського району, яка надоїла по 4815 кілограмів молока від корови.

Валентина ШАШЛО з колгоспу імені XXV з'їзду КПРС Онуфріївського району — 4621.

Світлана МАЛИШЕНКО з колгоспу імені Калініна Ульяновського району — 4487.

Світлана БРУНЬ з колгоспу «Мир» Гайворонського району — 4604.

Любов МАСОФРОНОВА з колгоспу імені Жданова Світловодського району — 4221.

Наталя ПОПРУГА з колгоспу імені Жданова Світловодського району — 4139.

Надія ЖИВОТОВСЬКА з колгоспу імені Шевченка Ульяновського району — 4131.

Ольга КРИВА з колгоспу імені Шевченка Ульяновського району — 4064.

Галина ЛИСЕНКО з колгоспу «Дружба» Онуфріївського району — 4043.

Надія КРИСЬКО з колгоспу імені Куйбишева Гайворонського району — 4035.

Ігор АНДРІЄНКО (вгорі зліва) — електрозварник Олександрійського авторемонтного заводу. За десять років роботи він впевнено вписався до когорти правофлангових змагання. Відмінно завершили минулий рік і працівниці Кіровоградської панчішної фабрики Галина КУЗНЕЦОВА та Раїса МАЛУШ (внизу зліва). Валентина КОВБАСЕНКО (вгорі справа) — член першого в господарстві орендного колективу, доглядає маточне поголів'я свиней колгоспу імені Шевченка Гайворонського району. На знімку справа внизу: до відправки споживачам готуються сівалки виробничого об'єднання «Червона зірка».

Фото В. ГРИБА, Г. КОШКА та М. ПАЛЬЧИКА.

Журналісти—переможці конкурсу

Первинна журналістська організація редакції газети «Молодий комунар» та президія правління обласної організації Спілки журналістів України підбили підсумки конкурсу нарисів «1917—1987. Діла, дні, люди», присвяченого 70-річчю Великого Жовтня.

Перше місце присуджено працівникові бобринецької районної газети «Честь хлібороба» членові Спілки журналістів СРСР **О. В. Гаврилєнку; друге** — працівниці новоукраїнської районної газети «Радянське село» членові Спілки журналістів СРСР **Н. Г. Гарас; третє** — члену Спілки журналістів СРСР ветеранові праці **І. І. Ісаєву.** Переможців нагороджено грамотами та грошовими преміями.

Пленум обкому ЛКСМУ

15 січня відбувся пленум обкому комсомолу, який розглянув такі питання:

1. Про перспективний план роботи обкому ЛКСМУ на 1988 рік.

2. Організаційні питання.

3. Про резерв кадрів на секретарів обкому комсомолу.

З інформацією по першому питанню виступив секретар обкому ЛКСМ України **О. Котов.**

В обговоренні виступили **М. Цигульський** — перший секретар Кіровоградського міськкому комсомолу, **І. Атапіна**— апаратниця Світловодського заводу чистих металів, **П. Білоус** — машиніст електровоза локомотивного депо ст. Знам'янка, **О. Сисой** — перший секретар Онуфріївського райкому ЛКСМУ, **І. Хмара**—перший секретар Маловисківського райкому ЛКСМУ, **Л. Рябовол** — ветлікар колгоспу «Україна» Знам'янського району, **В. Малишок** — перший секретар Кіровського райкому комсомолу м. Кіровограда.

По першому питанню пленум прийняв постанову.

Розглянуто організаційні питання. Пленум вивів із складу обласного комітету комсомолу О. Гончаренка, який раніше працював першим секретарем Ленінського райкому комсомолу, у зв'язку із вступом на навчання і виїздом за межі області; Ю. Ліщину, який раніше працював секретарем комітету комсомолу ВО «Дніпроенергобудпром» м. Світловодська, в зв'язку з призовом на службу до Збройних Сил СРСР.

Пленум вивів із складу обкому комсомолу колишнього першого секретаря Новгородківського райкому ЛКСМУ О. Чалапчія за дії, які ганьблять звання члена ВЛКСМ, а також виключив його із рядів ВЛКСМ.

У зв'язку з переходом О. Сніжка на роботу заступником начальника обласного управління профтехосвіти пленум затвердив рішення бюро обкому ЛКСМУ про звільнення його від обов'язків завідуючого відділом комсомольських організацій обкому комсомолу. Пленум перевів із кандидатів в члени обкому ЛКСМУ і затвердив рішення бюро обкому комсомолу про призначення завідуючим відділом комсомольських організацій обкому ЛКСМУ О. Городного. Пленум обрав його членом бюро обкому ЛКСМУ.

У зв'язку з переходом Т. Рудакової на роботу в апарат ЦК ЛКСМ України, пленум затвердив рішення бюро обкому комсомолу про звільнення її від обов'язків завідуючої загальним відділом обкому. Пленум затвердив рішення бюро обкому комсомолу про призначення на цю посаду Т. Власенко.

В бюро обкому ЛКСМУ надійшла заява від Л. Куженко — доярки колгоспу «Союз» Знам'янського району — про звільнення її від обов'язків члена бюро обкому комсомолу за сімейними обставинами. Враховуючи заяву Л. Куженко, пленум задовольнив її прохання.

У зв'язку із вступом на навчання до аспірантури Вищої комсомольської школи при ЦК ВЛКСМ пленум звільнив Н. Ангелуцу від обов'язків секретаря і члена бюро обкому комсомолу. Пленум обрав секретарем по роботі з учнівською молоддю і членом бюро обкому комсомолу Л. Єгельську, яка працювала до цього завідуючою відділом пропаганди і культурно-масової роботи обкому ЛКСМ України.

Пленум затвердив резерв кадрів на секретарів обкому комсомолу.

У роботі пленуму обкому комсомолу взяв участь секретар ЦК ЛКСМ України **Ю. Соколов.**

СТРІЛИ ДЛЯ «ЗЕЛЕНОГО ЗМІЯ»

ОБКОМ КОМСОМОЛУ ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА КРАЩИЙ ПЛАКАТ АНТИАЛКОГОЛЬНОЇ І АНТИНАРКОТИЧНОЇ ТЕМАТИКИ.

Перший тур проводиться в січні в навчальних закладах, на підприємствах і в колгоспах. У конкурсі можуть взяти участь професійні і самодіяльні художники, учні художніх шкіл, гуртків «Юний художник», завсідники клубів за місцем проживання, палаців і будинків піонерів, школярі, студенти, молодь віком до 30 років.

Плакати виконуються на папері формату № 24 (840 на 594 мм).

Комсомольські організації повинні забезпечити масову участь молоді в конкурсі. Підсумки підбити на тематичних вечорах, у програмі яких зустрічі з лікарем-наркологом, представником інспекції у справах неповнолітніх, членами оперативного комсомольського загону дружинників.

Другий тур конкурсу проводиться у лютому в містах, районах. Міськкоми, райкоми, організовують виставку кращих плакатів у молодіжних аудиторіях, будинках культури, кінотеатрах, молодіжних кафе. Необхідно активізувати лекційну пропаганду з правової тематики, роботу кіноклубу «Підліток». Оргкомітет підбиває підсумки до 20 лютого 1988 р. Переможці конкурсу одержують цінні подарунки та грамоти МК чи РК ЛКСМУ.

До 25 лютого в обласний оргкомітет (316050, м. Кіровоград, вул. Карла Маркса, 41, обком ЛКСМУ) направляються три кращих плакати від кожної районної та міської комсомольських організацій з урахуванням того, що переможці обласного конкурсу визначатимуться серед трьох категорій: учні загальноосвітніх шкіл; учні СПТУ, середніх спеціальних закладів і студенти вузів; працююча молодь.

Плакати, представлені до третього туру конкурсу від даного району, мають відбивати два тематичних напрями (антинаркотичний і антиалкогольний). Разом із плакатом надсилаються дані про автора: прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи чи навчання, домашня адреса.

Переможці обласного туру конкурсу заохочуються таким чином:

— автори робіт, що зайняли перші місця:

серед школярів — держбюджетна путівка в республіканський піонерський табір «Молода гвардія»;

серед учнів СПТУ, середніх спеціальних навчальних закладів, вузів — пільгова путівка у молодіжний табір бюро міжнародного молодіжного туризму «Супутник»;

серед працюючої молоді — пільгова путівка в молодіжний табір БММТ «Супутник».

Автори робіт, що зайняли друге і третє місця, нагороджуються почесними грамотами обкому комсомолу, бібліотечками художньої літератури.

НАПЕРЕКІР діяли члени КМК.

ВОЛОССЯ, неначе дратуючись, вибивалося з-під білосніжної хустини. Іра Атапіна, групкомсорг комсомольсько - молодіжного колективу третього цеху Світловодського заводу чистих металів, пожартувала:

— Не слухається воно мене. Ніяк без хустки не обійтись... Бачиш, всі ми в білих халатах. А як чисто, помітив? Де чистота — там і настрій, і виробнича точність. У нас вона повинна бути високою...

Ірина захоплено працювала. Сказала, що не може й хвилини виділити на розмови. Пообіцяла розповісти про все, не відриваючись від справ. А ще порекомендувала поспілкуватися з дівчатами.

На великому столі дівчина розкладала пластини. Десятки, сотні мініатюрних дзеркалець. Швидко мерехтіли деталі в руках майстрині, жаром пашіли спеціальні печі.

— Одну піч нам встановили недавно, десь із півроку тому. До того часу всі члени комсомольсько - молодіжного мусили випробовувати себе на міць, — враз сумовито мовила Іра.

Розговорилися. Мені навіть важко було уявити картину, яку тьмяними фарбами намалювала групкомсорг. Все це нині називають аритмією. Шостий цех несвоєчасно постачає КМК пластинами. Не давав, не давав, а потім — буквально «завалив» ними третій цех.

Траплялося, що працювали молоді апаратники по дві—три зміни підряд, аби виправити становище. Здавалося, що може зробити молодь в цих умовах? Якось бригадир КМК І. М. Єлисеєва в перерві прийшла до Іри, групкомсорга:

— Треба провести комсомольські збори, — запропонувала. — Колектив у нас молодий, виробничий процес ще не всіма вивчений повністю. А тут — такі контрасти із постачанням заготовками... Поговоримо про все. Головне, аби зрозуміли наші дівчата, що це — тимчасові біди. Із введенням у дію нової печі вони мають вирішитися.

Колектив не розпався. Важко було. Дуже важко. Та ніхто з дванадцяти членів КМК й не подумав піти з заводу. Навпаки: просилася літом у бригаду Люда Фоменко, яка ще під час навчання в училищі була тут на практиці. Просилася в період, коли ще не закінчилися аврали.

— Я знала, що таким трудівникам все під силу. Думаєте, чим перебороли неритмічність?— запитала Люда. Через хвильку сама ж відповіла. — Дружбою!

Люда, звичайно, не сказала, як вона разом з усіма хотіла залишатися й на другу, й на третю зміни, і як їй відмовляли. Зі сльозами на очах говорила:

— Що, думаєте, молода, недосвідчена?! Лишатимусь!

Підходила тоді до неї Іра, групкомсорг, заспокоювала:

— То добре, що хочеш допомагати. Ніхто ж не відмовляється від твоєї, Людо, допомоги. Піди в дитячий садок, забери наших дітей, а ми попрацюємо.

Ходила Люда, забирала дітей своїх колег. Ті працювали. У вихідні теж. Що все гладко було, ніхто цього не скаже. Траплялися конфлікти. Та їх тут же вирішували.

З якими б труднощами тоді (тепер, як завили всі члени молодіжного, їх немає), не доводилося зіткнутися, ніхто не забував про якість. Слово «брак» тут майже не вживалося. Хоча й доводиться інколи переробляти, як мовиться, «недотягнуті» пластини.

Висловив думку: брак залишається, напевне, браком на всіх стадіях. Уявімо: приходить людина в магазин, хоче купити якийсь виріб, а йому скажуть, що він зроблений з бракованих деталей. Неважко здогадатися, яка буде реакція покупця. Пластини ж, які переробляють дівчата, використовуються в сонячних батареях. Їх можна придбати в магазинах і успішно використовувати для живлення транзисторних радіоприймачів, магнітофонів...

— Я вважаю, — заперечила мені Іра, — що саме формулювання «переробляємо брак» невірне. Про це ми теж говорили, — дівчина подивилася запитально в мій бік, — де б ти думав?

— Звичайно, на комсомольських зборах! — впевнено мовив я.

— Зовсім ні, в лісі, куди їздили восени всі разом відпочивати. — Так от, — повертається до попередньої теми Іра,— ми вирішили, що «брак» — це не те слово. Чомусь часто-густо чіпляємо ярлик на деталь, яка з тієї чи іншої причини не використовується в серійному виробництві, але може десь застосовуватися.

Тоді, на лісовій галявині, де діти бігали за м'ячем, чоловіки вирішували рибальські проблеми, апаратниці повернулися думкою на підприємство. Згадали й публікації про Японію, де немає жодного проценту відходів, і, звичайно, як вони самі кажуть, — браку.

Хтось заперечив:

— Невже в них немає в міжвиробничому процесі відходів, які використовуються для інших виробів?

Там і вирішили: до тих пластин, які надходять, так би мовити, «бракованими», ставлення повинне бути як до звичайних необроблених деталей.

Дівчат і молодих жінок ситуація, яку вони справедливо називали авральною, здружила. Згадуючи найважчі дні своєї роботи, члени комсомольсько - молодіжного не приховували й складностей. Бувало, справа доходила до суперечок. Гострих, принципових. Проте вони ніколи, як і тоді, коли відбулася остання, яка розгорілася навколо питання розподілу грошової премії, не переростали в сварки.

...Тоді сперечалися. В першому кварталі минулого року КМК виборов першість у соціалістичному змаганні серед комсомольсько - молодіжних бригад заводу. Ніяк не могли поділити... 70 карбованців. Зрештою, все впиралося в найпростіше: не могли визначити кращих. Кого не називали— всі, абсолютно всі були кращими. Як вирішили це питання, — мені не сказали.

Виконуючи останню технологічну операцію по зачищенню пластин, Оля Коржух, як і Іра, запропонувала мені присісти біля неї.

— Ви всі, напевно, змовилися зі своїм групкомсоргом, — зручніше вмощуючись біля Олі, пожартував я.

— Ні, не змовилися. Просто кожну робочу хвилину використовуємо якнайпродуктивніше. Іра наша міцно тримає дисципліну. Недаремно ж вона очолює штаб заводського «Комсомольського прожектора».

Оля розповіла, що продуктивність праці в них одна з кращих серед колективів заводу.

— Цьому сприяє, — додала дівчина, — звичайно і те, що ми не втрачаємо часу на розмови, не відволікаємося від роботи. — І вже жартома:

— Дивись, не відволікай нас. А то прийдеш на завод через тиждень і впізнаєш себе в черговому випуску «КП».

Крім праці, навіть у напружені дні, молодь не забувала і не забуває про дозвілля. Важко навіть перелічити всі ті масові заходи, в яких беруть участь трудівниці КМК. Хочеться тільки сказати: коли виступає художня самодіяльність заводу, всі члени КМК сім'ями приходять у клуб і займають цілі ряди. Бо там, на сцені, і їхні подруги — Люда Бабенко та Світлана Чернявська...

В. САМОФАЛ,
інструктор Світловодського міськкому комсомолу.

ВІЗИТНА КАРТКА КОМСОМОЛЬСЬКО-МОЛОДІЖНОЇ БРИГАДИ ІМЕНІ XX З'ЇЗДУ ВЛКСМ СВІТЛОВОДСЬКОГО ЗАВОДУ ЧИСТИХ МЕТАЛІВ

Рік народження — 1986

Кількісний склад — 12 чоловік

Бригадир — Ірина Єлисеєва

Групкомсорг — Ірина Атапіна

Мета — завжди рухатися вперед. Не зупинятися на досягнутому. Про себе заявляти конкретними справами

Девіз — спочатку якість, потім— план.

Авторитетна думка члена комітету комсомолу заводу Діани Нещерет:

— ЦЕЙ КОМСОМОЛЬСЬКО-МОЛОДІЖНИЙ ДОСЯГ ВАГОМИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У ПРАЦІ, ГРОМАДСЬКОМУ ЖИТТІ КОЛЕКТИВУ ЗАВДЯКИ ПРИНЦИПОВОСТІ КОЖНОГО ЙОГО ЧЛЕНА.

ОБСТАВИНАМ І успіх прийшов.

„Невдахи" від першого класу"

Так думають деякі вчителі про учнів, тільки не самі учні

В ОКРАЇННІЙ школі я піднявся на третій поверх, віднайшов кабінет № 34 і переступив поріг відчинених дверей — саме була перерва.

— Я з «Молодого комунара», — привітавшись, представився. — Хочу бачити Галину Іванівну Безуглу...

— Ой, — середніх літ вчителька підвела голову, якусь мить розглядала мене, а потім сказала: — Це я буду. А ви ще не заходили до директора?

— Ні, спочатку до вас. Так учні порадили.

А по класі й на коридор уже пішли шепоти: «Дівчата, з «Молодого комунара» приїхали...». Одна старшокласниця, наче передчуваючи мої сумніви, сказала завбачливо:

— Це ми писали! Усім класом.

— Знаєте, я нічого не відала про написання цього листа, — проводжаючи мене до порога, говорила класний керівник 10-Б Г. І. Безугла. — Вони мені признались, коли вже вкинули листа в поштову скриньку. Може, й не треба було цього робити... Не знаю, чим усе це закінчиться, а найперше мене звинуватять... Діти вони розумні, добрі, ось послухаєте їх...

Так думають деякі вчителі про учнів, тільки не самі учні

Мені, чесно кажучи, дорогою до шахтарського містечка здавалось, що лист анонімний, хоча в ньому називались конкретна школа, конкретний клас, прізвища. Досі так уже не раз було: приходить болісний, із драматичним, можна сказати, змістом лист, підписаний конкретним прізвищем, проте, коли знайдеш власника цього прізвища, виявляється: хтось настрочив анонімку, підписавши чужим прізвищем. І, як правило, факти не підтверджуються.

А тут ось так відразу: «Це ми писали!».

Директор школи згодом, вислухавши мої передвустрічні сумніви, скаже: «Це не той клас, що відмовиться від своїх слів». Але то буде згодом, майже після всіх розмов. Та спочатку читачів треба познайомити з листом учнів 10-Б Олександрійської середньої школи № 17.

«Четвертий рік у шкільних та міських конкурсах перші місця займають учні нинішнього 10-А класу. Це не випадково. Жюрі в нашій школі віддає перевагу цьому класові, аби догодити директорові школи С. П. Лебідь, донька якої навчається в 10-А. Ми всі ці роки наполегливо готувались і боролись за перше місце в конкурсах, як достойні суперники. Думали, що хоч раз скажуть про нас хороше, але...

Ось, наприклад, ми провели прекрасний вечір до Дня вчителя. Хто-небудь хоч подякував з адміністрації? Ні. А як 10-А, то їм дякувала вся школа.

Та що там згадувати старе! Ось останній конкурс політичного плаката й політичної пісні, присвячений 70-річчю Великого Жовтня. Ми до нього готувались наполегливо. Підготували хороші плакати. І захист їх був прекрасний. Не було в захисті «води», але був матеріал, який конкретно стосувався плакатів. Проте знову ми зайняли третє місце в конкурсі. Жюрі сказало, що в захисті повинні звучати вірші. Але й в умовах такого не передбачалось! Тому ми й запитали жюрі: «Чому?». Але відповіді не одержали й досі.

В конкурсі політичної пісні участь ми не брали — не до того було».

Лист читався перед класом, хоча в цьому й не було потреби: кожен учень 10-Б міг би під ним поставити свій підпис.

Світлана Шевченко, комсорг класу: В усіх шкільних конкурсах до складу жюрі обов'язково входить організатор позакласної роботи Тамара Яківна Сазонова. Наш клас вона терпіти не може. Через те й такі завжди у нас місця.

Наталя Лихошерст, староста класу: Останній конкурс проводився без Тамари Яківни, але й без неї уже звикли на нас дивитися не так, як на 10-А. Як би не виступив 10-А, він завжди буде на першому місці. Чи буде охота нам брати участь у конкурсах?

Вікторія Глущенко, член класного бюро: Але коли жюрі не наше, не шкільне, то перемагають інші. Можу навести кілька прикладів. Торік у конкурсі «Нумо, хлопці!» взяли участь усі старші класи. Перемогли в конкурсі ми, бо до складу жюрі входили представники не від школи.

Олена Німцова, учениця 10-Б: Наші добрі справи адміністрація наче не помічає. Готували ми цього навчального року свято — День учителя. Добре пройшло. Вчителям сподобалось, багато хто казав навіть, щоб оформлення свята зберегти до наступного року.

С. Шевченко: Після кожного важливого заходу в школі, по внутрішкільному радіо в понеділок повідомляється про це. Чи схвально, чи критично. Про нас же тоді зовсім промовчали.

В. Глущенко: А про те, що ми власними руками як свій клас відремонтували? Півбаночки білої фарби, півбаночки коричневої на плінтуси — ото й уся допомога. Ні, ми не потребуємо якоїсь винагороди за працю, але добре слово хочеться почути. Тим більше, якщо його нашим ровесникам з 10-А кажуть, коли треба й не треба. **З 10-А ми хотіли б бути друзями, просто суперниками у змаганні, а стаємо ворогами. Через неоднакове ставлення адміністрації школи.**

Н. Лихошерст: Тамарі Яківні, видно, теж не подобаються наші стосунки з 10-А. Бо після конкурсу політичного плакату вона викликала до себе класне бюро й сказала: «Ще раз почую, що ви на 10-А невдоволені, то будемо розбирати вас на загальношкільних зборах».

Лист читався директором школи С. П. Лебідь і організатором позакласної роботи Т. Я. Сазоновою. Вони відповіли десятикласникам на їхній лист.

С. П. Лебідь: Думаю, що ніякої несправедливості у визначенні переможця конкурсу політичного плаката не було. В 10-А багато хто навчався в музичних школах, брав участь в гуртках художньої самодіяльності, тому й рівень підготовки в них вищий. Та й навчаються вони як — про це не треба зайвий раз доводити... А в вас багато самовпевненості. На конкурсі ви повели себе неетично: встали й пішли геть. **Треба вміти бути переможеними.** Конкурс показав вашу політичну незрілість. А те, що жюрі догоджає директорові, — то ви дарма.

Т. Я. Сазонова: Жюрі кожного конкурсу розробляє чіткі критерії, за якими оцінюються виступи. Підсумки також підбиваються колегіально. Тобто об'єктивно. Справді, може й треба робити детальніший аналіз після закінчення кожного конкурсу... Тільки не треба казати, що якщо жюрі не шкільне, то й переможці міняються. Я ж так само оцінювала конкурс «Нумо, хлопці!».

— Не було вас у жюрі, Тамаро Яківно. Не обманюйте, — підвелася з-за столу Наталя Лихошерст. Її підтримали одразу хором.

— А від тебе, Наталю, я тільки й чую постійно: все це брехня, все це брехня! Вчились би краще, та поводили себе, як слід!..

Голос Тамари Яківни зривався на крик. Стало ясно, що розмова на цьому завершується.

НЕ порозумілись учні з учителями.

Звичайно, зараз важко встановити, хто з них був правий на тому конкурсі, та й на всіх інших. І це потрібно вияснити.

Думати ж педагогічному колективу є над чим. Насамперед би про те, що сьогодні, коли в багатьох школах впроваджується самоврядування, у їхній до складу жюрі ніколи досі не входив учень чи учениця. Представник від комітету комсомолу школи чи учкому.

Директор школи сумнівається щодо цієї пропозиції: учні ставитимуть, мовляв, вищі бали своєму класові, своїм друзям. А хіба не так само можуть вчинити вчителі? Не забуваймо: довіра народжує відповідальність. Можна було б взагалі до жюрі обрати одних старшокласників під керівництвом педагога. ВАРІАНТІВ БАГАТО. В ПЕДАГОГІЦІ ЇХ ЗАВЖДИ БАГАТО. В КОЖНІЙ ОКРЕМІЙ СИТУАЦІЇ — СВІЙ ВАРІАНТ.

Ні, я не збираюсь повністю захищати 10-Б. В чомусь і вони помиляються. Але вчителі мали б знати, що **хороше в дітях треба розвивати, множити не постійними докорами та нагадуванням про їхні недоліки, а добрим словом про добрі справи.** Їх у 10-Б чимало. Одна тільки класна кімната чого варта: кожен, хто потрапить сюди вперше, — зачарується. На стінах любовно розмальовані персонажі байок Глібова, Гребінки, інших українських байкарів; трафаретно відбиті афористичні цитати з класики української літератури; портрети письменників... Не можуть діти, які все це виготовили власними руками, бути поганими.

Але їм докоряють постійно, що вони гірше вчаться, ніж 10-А, що гірша в них поведінка.

Треба цінувати здібності, талант у дітях. Але не меншого поцінування потребує людська доброта, душевність, працелюбність. Можна закінчити десятирічку на «відмінно», а через місяць жорстоко побити свого товариша чи образити ветерана. Хіба таких випадків мало нам пропонує життя? Виховувати слід насамперед громадянина.

— Нелегко нам буде складати випускні екзамени, — завбачливо робили висновок учні 10-Б.

Треба сподіватись, що вчителі ці слова зрозуміють правильно.

— Цей конфлікт, як і всі інші, мабуть, від давнього педагогічного прорахунку, — сказала вкінці С. П. Лебідь. — Я тут не працювала тоді, але розказують, що коли формували перші класи, то в один відбирали здібніших, а в інший... Зараз у 10-А кілька учнів претендують на медалі, а в 10-Б стільки ж, або й більше, двієчників.

Це не прорахунок. Це педагогічний злочин. Наслідок наших застійних часів, коли і в школах знаходили способи замилювати начальству очі. Але зараз ми ясно бачимо, до чого це може привести.

НА прощання учні 10-Б мені сказали:

Незабаром у нас проводитиметься конкурс — шкільний «Клуб веселих і винахідливих». Та навряд чи будемо ми брати в ньому участь... Краще приїжджайте на українські вечорниці: це ідея нашого класу. Ми вже почали готуватись до нього...

Я впевнений: вечорниці теж сподобаються усій школі.

Василь БОНДАР.

м. Олександрія.

І все — через байдужість

Не раз я читав про те, що мої ровесники, підлітки 15—16 років здійснюють правопорушення в нетверезому стані. Не знаю, наскільки винні в цьому батьки, не мені судити. Але добре знаю, що найперші винуватці — їхні товариші, однокласники. Ви скажете: «Ех, кабак ти ще зелений, звідки знати тобі, хто винен?!». Те, що я вам розповім, примусить, думаю, повірити мені.

Протягом восьми років навчання нам, тодішнім учням 8-го класу Протопопівської середньої школи, здавалося, що все добре, що все так і повинно бути. Нас було п'ятнадцять, але наш колектив не був дружнім. Ми мало цікавилися життям своїх товаришів — так було спокійніше жити. Дехто, проте, знав, що наш однокласник Толя (це ім'я — справжнє, як і всі інші) проводить ночі у товаристві п'яниць, злодіїв, повій, та й сам не забуває «причащатися». Ніхто з нас не звернув на це уваги навіть після того, коли наш класний керівник повідомив про це усіх. Толя почав зникати надовго із дому і школи, його постійно знаходили батьки й міліція у не досить пристойному, м'яко кажучи, товаристві. Останній раз, це було взимку, Толя зник надовго. Його знайшли через декілька тижнів у очереті біля річки, де він переховувався від міліції і батьків, із відмороженими пальцями ніг. Толю влаштували в училище, звідки він утік.

А ми, його однокласники, лише спостерігали: «І чим же воно скінчиться?». Тоді все скінчилося «благополучно» — у в'язницю він не потрапив. Толя працює зараз різноробочим у колгоспі. Але ж він був здібним хлопцем! І в нього була своя мрія, яка вже не здійсниться через нашу байдужість, безтурботність і неувагу.

До дев'ятого класу разом з нами навчався ще один хлопець — Сергій Копилов. Був він «тихіший, ніж вода, і нижчий, ніж трава». Зобиджали хлопця всі ми, бо був він хворобливий і фізично слабкий. Цікавилися ним лише тоді, коли комусь із нас потрібно щось було із радіодеталей, а якщо таких не було — примушували діставати. Коли він пішов з нашої школи — зовсім його забули. Школи, мабуть, і не згадали, аби не жорстоке, звіряче вбивство. Злочинцем виявився наш колишній однокласник Сергій Копилов, який вбив свого односельця В. В. Покрєєва заради радіодеталей. Суд виніс вирок: 12 років ув'язнення. Сергію Копилову зараз 16, отже свої кращі роки він проведе у в'язниці. Хіба не через нашу байдужість це сталось? Ми, його однокласники, винні. Вибачте, Сергію і Толю, якщо можете!

Я розповів усе це не для того, щоб просто повідомити, а для того, щоб запобігти ще одній духовній загибелі особистості. У моєму класі навчається хлопець Саша. Він вживає спиртні напої і зважає, що з ним нічого не скоїться. Проте так, мабуть, вважали й Анатолій, і Сергій.

Прошу тебе, Сашко, схаменися! Мені соромно зустрічатися з Толею, я ніколи не зможу подивитися в очі Сергію. Але я не хочу, у майбутньому зустрічаючи тебе, почувати себе знову винним. Схаменися, Сашко! Горілка ще нікому не приносила щастя!

В. КВІТКА,
юнкор.
Олександрійський район.

Архіваріус повідомляє, що...

...у 19 років **Юрій Кондратюк** (1897—1942) розробив проект освоєння Сонячної системи. Полтавський гімназист упевнено прямував до тієї ж мети, що й невідомий йому вчитель з Калуги.

Ціолковський і Кондратюк незалежно один від одного вивели основну формулу ракети, яка дає теоретичний грунт для проектування космічних кораблів. З щедрістю генія Юрій Кондратюк подарував людям ідею супутників зв'язку. Він перший довів, що подолати земне тяжіння зможе лише багатоступінчаста ракета. Розвиваючи цю ідею, запропонував спалювати відпрацьовані ступені і використовувати їх як тверде паливо.

У 1933 році Юрій Васильович відвідав у Калузі Ціолковського. Лиш в одному розходилися великі однодумці. Ціолковський не брався прогнозувати час виходу в космос, а Кондратюк вірив, що політить сам або проводжатиме в зоряну путь своїх друзів і співвітчизників.

Так би воно й було, якби фашистська куля в бою під Москвою не обірвала життя народного ополченця — талановитого українського вченого Юрія Васильовича Кондратюка.

КРОКИ РЕВОЛЮЦІЇ

Важкі двадцяті роки... У країні закінчилася громадянська війна. Радянський народ, який відстояв свою республіку від натиску об'єднаних сил імперіалізму та внутрішньої контрреволюції, почав мирне соціалістичне будівництво. І навіть в ці роки ми пам'ятали слова Ілліча: «Той, хто забуде про постійну загрозу з боку імперіалізму, той забуде про нашу трудову республіку». Тисячі молодих комсомольців і більшовиків вважали за честь вступити до лав Червоної Армії. Серед них — Іван Григорович ВЕЙС (на знімку він у центрі). Начальник загону по боротьбі з бандитизмом у Знам'янці, Аджамці, Єлисаветградківці і Хмельовому. З 1926 по 1930 рік він обирався на окружних партійних конференціях членом партколегії контрольної комісії робітничо-селянської інспекції.

З фондів Кіровоградського краєзнавчого музею. Фото друкується вперше.

Руки лікаря і серце солдата

Погляд

В житті Сергія Довгокера їх було чимало. Ще в дитинстві читав про героїв Мадріда та Гренади. «Над усією Іспанією безхмарне небо...». Потім, коли трохи виріс, вже свідомо хвилювала серце юнака доля В'єтнаму. Навіть не підозрював, що у вісімдесятому доведеться самому потрапити у справжнє пекло.

Афганістан, провінція Кандагар, пустеля. Недалеко пакистанський кордон: до нього лише сімдесят кілометрів. Півтори години їзди. Але роки на війні рахуються вдвічі. І не тільки вони, а й кілометри. Тут все — вдвічі. Навіть спрага чи туга за рідною хатою, або зморшки на юному чолі. За час служби на афганській землі Кандагар став для Довгокера другою батьківщиною. І все ж це тільки відносне порівняння. Хоча б в назвах. Кандагар... Щось тверде, «гарчаче», як клубок в горлі. І селище Рівне на Кіровоградщині... Рівне... Лагідне, веселе, спокійне... Ніби пісня.

Тут він народився, зростав, навчався. Звідси ж відправився до Кіровограда, де закінчив медичне училище імені Мухіна. Іншого вибору не було — сам в дитинстві хворів, і лікарям зобов'язаний навіть життям. Але боржником Сергій бути не хотів. І тому вже з фельдшерським дипломом повернувся до Рівнянської райлікарні, аби віддати людям хоч частину того, що одержав у дитинстві.

Вже після першої зустрічі із Сергієм Довгокером подумав, що знаю його довго. Чимось заворожує він — з лагідною посмішкою на вустах. А світла й тепла в його блакитних очах стільки, що, здається вистачить на весь світ.

— Легка в тебе рука, сину. Спасибі. — Не раз доводилось чути в лікарні. А ще: — Дарма, що молодий, біль ніби рукою зняло.

І це тому, що найголовніші ліки Довгокера — його серце. Частину серця залишив Сергій в Кандагарі, вклавши її в пораненого афганського солдата. Чи в того старця, що потрапив під осколок душманської міни, або з десятирічного хлопчика з великими чорними очима, які просили: «Хліб». А ще кинув частину серця в жерло душманського кулемета, аби той вдавився і змовк навіки. Віддав чимало, але ще більше залишилося. І для доньок своїх, і для дружини Наталі, і для хворих. Тих, хто завтра прийде до лікарні, аби відчути лагідні руки лікаря і чесне серце солдата.

Л. САВИЦЬКИЙ.

с. Рівне
Новоукраїнського району.

Вона проходила тут

ПІОНЕРСЬКИЙ загін шостого класу Головківської середньої школи носить ім'я учасниці визволення села від німецько-фашистських загарбників Олени Лосєвої. Члени загону утримують звання правофлангового класу школи. На честь 70-річчя Великого Жовтня школярі включилися у соцзмагання, в якому перемогли навіть своїх старших товаришів. І в тому, що шостий клас дружний та завзятий, чимала заслуга колишньої вчительки М. М. Могильної, а також нинішнього класного керівника Марії Іванівни Дубець. Саме вони виховали працьовитість і сумлінність у відмінників та ударників навчання Інни Солінської, Наталі Чередій, Віталія Братченка, Люди Хоменко, Тетяни Білик, Тані Кузнецової, Ніни Хропало. Втім, усіх і не перелічиш...

Влітку та восени піонери-лосєвці допомагають рідному колгоспові, працюють на молочнотоварній фермі, збирають овочі і фрукти. У повному складі буває клас і на колгоспному току.

Про все це розповідали мені учні-шестикласники на черговій зустрічі, присвяченій святкуванню в селі 43-ї річниці визволення Головківки від німецько-фашистських загарбників. Того полум'яного року в складі 288-го стрілецького полку нашої 94-ї Гвардійської Червонопрапорної ордена Суворова Звенигородсько-Берлінській дивізії селом проходила з червонохресною санітарною сумкою і автоматом тендітна русоволоса дівчина Олена Лосєва. Наше гвардійське з'єднання брало участь у визволенні Кіровоградщини від фашистських загарбників...

Саме останнє відвідання піонерського загону й змусило мене взяти в руки перо, адже головківці-шестикласники хочуть побільше знати про Олену Лосєву. Можливо мій невеличкий спогад і допоможе піонерам загону, який носить почесне ім'я відважної російської дівчини, яка віддала своє життя за їхнє майбутнє

— Ну що ж... Підеш ротним писарем.

— Ні!

— Тоді — санітаркою...

— Прошу направити мене в кулеметну обслугу. — Твердо промовила дівчина.

Командир посміявся:

— Це не для вашого брата, голубко. Важко.

—Що ви всі: важко, важко!.. У мене брат загинув, він був кулеметником. Вважаєте, це пережити легко? Я зумію, тільки допоможіть. Он і у Чапаєва була кулеметницею жінка, а як ворогів била? Не гірше, ніж чоловіки!

Із нагородного листа:

«Лосєва Олена Сергіївна, гвардії червоноармієць, кулеметник 2-го батальйону 288-го полку 94-ї гвардійської стрілецької дивізії, представляється до ордена Червоного Прапора Рік народження 1925 [у військкоматі дівчина вказала 1923 рік народження, інакше її б не взяли на фронт — Д. Ч.]. Національність — росіянка. Член ВЛКСМ. В Радянській Армії з 1941 року. Призвана Харабопинським РВК Сталінградської області. Постійна адреса — Сталінградська область, Хараболинський район, хутір Утюжих...

9 липня 1943 року біля села Мясоєдово Бєлгородського району Курської області від бомбардування фашистськими літаками були виведені з паду кулеметні обслуги. Не розгубившись, Лосєва із кулемета «Максим» відбила атаку на цій ділянці фронту, знищивши кілька десятків гітлерівців.

Гвардії червоноармієць-кулеметник Лосєва Олена Сергіївна представляється до урядової нагороди — ордену Червоного Прапора.

Командир 288 в. стр. полку 94 гв. стр. див. Гв. майор Агліцький М. П.

14 липня 1943 р.».

Політичний відділ дивізії направив рідним Олени Лосєвої листа, в якому розповів про цю подію. А незабаром дівчину було нагороджено другим орденом — Червоної Зірки..

— Олено, тебе викликають до штабу полку!

Олена йшла неохоче:

— Для чого б це? — гадала вона. Два дні тому Лосєва захворіла ангіною, на її шиї була пов'язка, з-під берета вибилося русяве волосся.

Командир полку сказав, що з Москви до них прибув художник Микола Миколайович Жуков— лауреат Державної премії Він створює портретну галерею для серії «Вони захищають Батьківщину». Командування вирішило, що серед героїв місце героїні-кулеметниці.

Жуков, спокійний, уважний, розпитав Олену про життя, батьків, армійську службу. Потім запропонував зайняти місце за кулеметом, як тоді, в бою..

Нині ця картина знаходиться в Москві, а репродукція — в музеї Корсунь-Шевченківської битви на Черкащині.

...11 лютого 1944 року гвардійці 288-го стрілецького полку зайняли оборону на північно-західній околиці села Юрківки Звенигородського району. А вранці ворог кинув у бій на цій ділянці два полки своєї піхоти при підтримці танків та авіації

Гвардійці стояли на смерть

Талий сніг, змішаний із глиною, став червоним. То був початок героїчних оборонних боїв, які тривали вісім діб. В цій нерівній битві з оскаженілим ворогом, який намагався вирватись з оточення, відважна дочка Батьківщини здійснила новий подвиг

В критичні хвилини бою, коли бійці батальйону гвардії старшого лейтенанта Холмогорова відбивали ворожу танкову атаку, вийшов з паду станковий кулемет. Чорнохресний панцерник прорвався до окопів батальйону, а за ним рухались автоматники. Тут успіх бою вирішували секунди. І знову, як тоді біля Дінця, Олена Лосєва кинулась до кулемета, замінивши його обслугу. Ожив «Максим», який бив фашистських гадів майже впритул. Автоматники відступили, та на Олену сунув важкий ворожий танк. Комсомолка не відступила перед сталевою потворою...

Увечері, після деякого затишшя, в усіх підрозділах дивізії читали листівку: «Гвардійцю! Ти йдеш у бій Якщо буде важко і твої сили вичерпаються, згадай нашу безстрашну Олену і стань таким же хоробрим, як вона, славна донька Радянської Батьківщини».

«Я — СТАЛІНГРАДКА...»

Смотрят глаза военкома с вопросом.
Перед ним — подросток хрупкий...
— Поймите, родная! С вашим ростом
Трудно брать оружие в руки.
Но отвечает девушка кратко:
— Я оправдаю себя на деле...
Брат пал на фронте... Я — сталинградка,
И отомстить за брата сумею.
...Дочь, видно, вспомнил, молчит военком,
Склонился к бумагам усами седыми,
И в списки призыва привычным пером
Елены Лосевой вписано имя.

Так гвардії старшина Микола Гумаков, фронтовий поет-літописець нашої дивізійної газети «Сталинская гвардия» писав у поемі «Лена». Писав про її важкий шлях до лав Червоної Армії.

А вже коли Олена прибула до військової частини, командир, глянувши на її тендітну, майже дитячу постать, промовив:

ЗВЕРТАЮСЬ І ВІРЮ

Поросли хлібними ланами ті місця, де колись були солдатські окопи. Біля сіл, що були ареною бою, нині вже відсвяткувало своє 40-річчя нове місто Черкащини — Ватутіне Життя продовжується і в серцях воїнів-звенигородців, котрі в ті буремні роки визволяли Радянську Україну, назавжди зберігається пам'ять про бойову подругу Олену Лосєву.

Пам'ятайте про це, молоді!

Д. ЧИБІСОВ,
ветеран Великої Вітчизняної війни, почесний громадянин села Головнівки Олександрійського району.

25 СІЧНЯ ЦЬОГО РОКУ МИНАЄ П'ЯТДЕСЯТ РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА СЕМЕН

„І свято вірю в чистоту снігів і слів!"

Владимир ВЫСОЦКИЙ

* * *

Ну вот, исчезла дрожь в руках,
Наверх, наверх.
Ну вот, сорвался в пропасть страх
Навек, навек.

Для остановки нет причин,
Иду, скользя,
И в мире нет таких вершин,
Что взять нельзя!

Среди нехоженных путей
Один пусть мой.
Среди невзятых рубежей
Один — за мной.

А имена тех, кто здесь лег,
Снега таят,
Среди нехоженных дорог
Одна моя!

Здесь голубым сияньем льдов
Весь склон облит
И тайну чьих-нибудь следов
Гранит хранит...

И я гляжу в свою мечту
Поверх голов
И свято верю в чистоту
Снегов и слов!

И пусть пройдет немалый срок —
Мне не забыть,
Как здесь сомнения я смог
В себе убить.

В тот день шептала мне вода:
«Удач всегда!».
А день... Какой был день тогда?
Ах, да, среда...

Незадовго до цієї дати, в кінці 1987-го, йому була присуджена Державна премія СРСР. Через сім років після смерті.

Ми йому недодали за життя. Не просто звань, титулів, нагород; їх наявність не завжди свідчення таланту — часом всього лише, як писав Ф. Іскандер у «Кроликах та удавах», «допущеності до столу» чи посади, яку без регалій та лауреатства займати «незручно». Ми недодали йому елементарної уваги до творчості, недодали публічного, не кулуарного, аналізу її, обговорення, полеміки довкола неї, зрештою. Втім, тут необхідне уточнення: театральні й кінороботи артиста помірно (за місцем і кількістю) рецензувалися. За якістю, тобто ступенем об'єктивності, акторська діяльність Володимира Висоцького була загалом адекватно (ким щиро, ким крізь зуби) оцінена й тоді.

Тепер на здобуття Державної премії його кандидатуру висунули теж кінематографісти — за роль Жеглова у телестрічці «Місце зустрічі змінити не можна». Привід дещо штучний — рівного, якщо психологічно не сильнішого, масштабу, приміром, і головна роль актора в «Четвертому» за К. Симоновим. Правда, у цьому фільмі менше серій (одна всього), і йшов він не мільйонним голубим, а кіноекраном у другокласних кінотеатрах як некасовий: хоча б тому, що — не детектив, на відміну від «Місця...». Та не в конкретних ролях, зрештою, справа, — у Висоцького навіть епізоду не було прохідного, в хвилинному кадрі фільму «Єдина» як зараз його бачу.

Ми недодали Висоцькому уваги як бардові. Навіть не як поетові— пишуть і так, висловлюючи невдоволення «вищою» премії. Ми недодали його авторським пісням офіційної уваги, але любили їх як ніякі інші тоді й тепер. Любили не за те, що їх можна співати гуртом. Їх хотілося слухати!— Так можна сказати про багато хороших пісень, а про його треба додати, ще щось. Його пісні входили в нас самі. «Ми» — це і ті, для кого почуте звучало в унісон з потаємними струнами душі, й інші, котрі, слухаючи Висоцького, протестуюче затулялися руками: «Та як можна таке пропускати! Та за це..! Та...».

Тепер, у ювілейні дні, та й взагалі два—три останні роки про В. Висоцького пишуть багато. Дехто вже нарікає, що аж занадто. Можливо. Біографію переказали, на випущені диски, книги, добірки віршів відгукнулися, інтерв'ю з батьками, дружиною, синами, друзями, колегами опублікували, тепер перейшли на малознайомих і далеких родичів — зустріла недавно в одній газеті інтерв'ю з двоюрідною сестрою артиста... І цей перебір, насмілюсь стверджувати, малою мірою гонитва за сенсацією, експлуатація «модної теми». Цей перебір — досі невгамоване бажання виговоритися після мовчання.

Мовчання далеко не завжди добровільного.

Наші краї далеко від Москви, сюди Висоцький не приїздив, але відсоток прихильників його пісенної творчості тут і в ті часи був не менший, ніж у столиці — черговий раз подякуємо винахідникові магнітного запису. І до нашої газети постійно надходили прохання: давайте про Висоцького!

Переді мною підшивка «Молодого комунара» кількарічної давності. Музична добірка «Диск-зал» мала б займати цілу полосу, але заверстана хвостами, із неоковирно втиснутим блоком оголошень.

Замість цих недоречних тут об'яв стояла разом із фото стаття про Висоцького, яка так і не з'явилася в газеті.

«І вам подобається оцей пропитий і прокурений голос?». «А одруження з Мариною Владі? Це ж для реклами — іноземка, кінозірка!». «А ви знаєте, що його пісні найбільше в ходу серед злочинного світу?» — так пояснювали «недоцільність» появи статті про Висоцького в газеті. «Ніяк... орон на публікації про В. С. ...кого немає», — прийшла ... відповідь із журналу «...». Я послала листа з ...рією. ...салося — ніяких ... а в нас прочиталося — ні... ...оцьких...

Висоцькому «...» «Сколько веры и ... політику»: сколь изведано горя ...овалено, левой груди — ... ...аз, а на а на правой — М... Сталина, «Шили» пропаганду ...анфас»*. купола в России крою... «А ку... ...золотом, чтобы чаще ... ...амечал». Шили «бандитські ... ...мною нож, решил ... ...ж, ме... так просто не воз...

«Хуліганських» ... ...ього немало, особливо ... періоду творчості, і не все ... ...ирішено в рамках естетичного ... Та ми впадали в крайніст... ...жнюючи в цих піснях автора ... героєм. Ми забували, що ... ...й — не тільки автор пісень ... ...ор. Його вульгарні «бичі», ...ни — то блискуче створені ... присутніх у житті негатив... ...онажів...

Гласність прорвал... ...ь греблі, і стали говорити ... ...айбутній занепад самодіяльно... ..., неперевершеним лідером ... досі є Висоцький. Мовляв, ...цінувалася, коли розвінчува... про вголос говорити бу... ...ринна, а коли стало при... ...о що ж співати бардам? Про ... ...ки й місячні ночі профес... ...страдники краще від них ... ...ть»...

У «Молодому ко... за 19 листопада минулого ... репортажі з фестивалю ... ...льної пісні «Фанські гори ... ...ися рядки з альпіністських ... В. Висоцького та Ю. Візбо... Один із наших позаштатних ... ..., людина культурна й ос... не схвалив цього: «До чого ... ...ликаєте— до втечі від реально... ...тя, в за-

* Тут і далі тек... ...ються за звукозаписом. Оск... Висоцький мав варіанти ... ...ісень, то в інших фоногра... ...ниві видозмінені рядки

хмарні висоти? А хто ж тут, ... порядок наводитиме?».

Прочитайте вміщену в с... нішньому номері пісню Воло... ра Висоцького. Якби ми вивч... на уроці і учителька спитала н... автор хотів сказати в своєму ... ми б могли заробити не ниж... вірки оцінку за відповідь: «Це ... про те, як один альпініст сп... боявся лізти в гори, бо висок... і вода, а потім узяв себе в р... в середу виліз». Могли б та... рактеризувати героя: «Хоч ... мужній, але дуже високо себ... вить і зверхньо поводиться, ... ловах іде». Ми й казали схож... інші твори, навіть великих. ... зараз так, буває, сприймаємо ... ні! Та істинно талановитим ... не вадить подібне анатому... коли вони були творами про ... на всі часи, як оця ось пісн... на — про подолання страху. ... фортецю людині одвічно бр... боєм і тяжкими втратами. Во... мантична, а романтика — це з... високе в людині. Не захмарне... ки видно тільки зорі, а підне... звідки бачиться все на земл... куди не сягає сустне.

У Висоцького багато таки... сень. Неактуальним із часом ... сюжет «Письма авторам тел... дачи «Очевидное — невероят... завжди знайдеться кому схи... перед жінкою в поклоні: «О... ла чиста, как снег зимой, в ... соболя — иди по ним по пр... Всі, певно, пригадують і «... про доблесного лицаря Ай... Фільм середній-середній, на... ри з мінусом, і закадрові пі... соцького не дуже в'яжуться ... сюжетом. Вони тут цілком ... номні, та не як сторонні ел... а як явище, як високохудож... дана філософська ідея із к... «вічна»: «Я поля влюбленным... лю, пусть поют во сне и н... дышу, и значит, я люблю, ... лю — и значит, я живу». У ... ному донесенні нестаріючих ... мені здається, і криється н... притягальна сила і пісень

«НА КОНЦЕРТАХ ВОЛОДИМИРА ВИСОЦЬКОГО»

Так називається серіал із 17 дисків, які планує випустити фірма «Мелодія». Уже вийшли два— «Сентиментальний боксер» та «Врятуйте наші душі». На підході «Москва—Одеса» та «Пісня про друга». На лицьовій сторінці конверта кожного альбома — одне й те ж рідкісне фото В. Висоцького, що досі ніде не публікувалося. Серед авторів анотацій до дисків — відомі барди О. Городницький, Ю. Візбор, Ю. Кім, Н. Матвєєва, Б. Окуджава.

Що ти там бачив, у темному отворі своєї гітари?

ФРАГМЕНТИ РЕПОРТАЖУ М. ТЕРЛЕЦЬКОЇ-РЕКСНІС, ОПУБЛІКОВАНОГО В № 10 ПОЛЬСЬКОГО ЩОМІСЯЧНИКА «РЕПОРТЕР» ЗА 1987 РІК.

ВИРАЗУ цього обличчя годі описати: неспокій і внутрішня напруженість, збільшені до меж витривалості. Натягнута струна, яка має луснути. Так співати і довго жити не можна.

Андрій Вознесенський — поет і друг В. Висоцького — казав про нього, що «коли починав співати, кожен розумів, що такий може не стільки зарізати, скільки перерізати горло собі самому». У поетичних спогадах «Доля поета» писав «Скажи, що ти там бачив, у темному отворі своєї гітари?».

...У таксі молодий водій Олег дістає з портфеля потертий, складений учетверо аркуш паперу. На ксеровідбитку читаю: із документів Висоцького Володимира Семеновича — студента Московського будівельного інституту:

«Народився 1938 року, 25 січня, у Москві в сім'ї службовців. Коли вибухла війна, мій батько — Висоцький Семен Володимирович, який закінчив на той час технікум зв'язку, пішов на фронт, а моя мама залишилась в Москві. У 1943 році мама Висоцька Ніна Максимівна разом зі мною евакуювалася до міста Бузулук Казанської області. 1945 року ми повернулися до Москви, і я пішов до першого класу 273-ї школи у Щербаковському районі. У 1947 році мій батько, котрий ще служив, був направлений до Східної Німеччини в місто Еберсвальд. Я також поїхав із ним. Повернувся 1949 року і пішов до 5 класу 186-ї школи, а в 1955 році закінчив 10 клас. У квітні 1952 року вступив до комсомолу. Засудженим не був. Працюючи в комсомольській організації, був членом бюро. У 10 класі був також редактором стінгазети».

Дата — 25 червня 1955 року і нерозбірливий підпис.

— Звідки в тебе цей документ?

— Дістав. За три плакати західних груп.

— Завжди носиш із собою?

— Завжди. Разом з усіма документами.

— А для чого?

— Не знаю. Не все можна пояснити.

* * *

У великому залі на п'ятому поверсі на стіні висять дві гітари і гасова лампа. В кутку — піяніно і низенький сто... лик, на ньому опудало ... піяніно висить невеликий ... оправі. На столику під ... високий військовий чер...

— Правда, що ви бу...

Булат Окуджава говор... голосі — тиха пристрасть.

— Знаю, що народив... грати на гітарі під впли... так казав. Але це не вся ... його називали моїм учи... соцький все одно співа... поезії під гітару. Так ми ... ками. Я тихо, камерно, ... не — усміх й іронія, а ...

— Звідки ж узявся ...

— Від маніпуляцій. Із ... Він був рідкісним і вел... переєно. Але був він і ... сторони. Мучився, пот... був офіційно заборонен... комсомольського поета ... ного мислення і почуття ... сьогодні деякі з його ... Був великим поетом і ... сердець молоді. Остан... Кільці. Він їхав з Таган... він не помер...

У театрі на Таганці ... ми документами, прот... кий, фрагментами реп... Але в словах про нього ... в короткій дружній ... менника» і яку Висоцьк... нями до вистави «Мій ...

...африканської ворони. Над ... Висоцького в дерев'яній ... на ажурній серветці стоїть ... записом: «Привіт, Булат». ...читаєм?

...ільно, спокійно. Але в го-

...нда, ніби Висоцький почав ... пісень. Він, зрештою, сам ... Мені б не хотілося, щоб ...ке якби мене не було. Вий... з нас і єднало — співання ... своїми уявленнями і думо... ...осно і переконливо. У ме... — сарказм і гостра сатира.

...о особи?

...дивлюсь на те, що діється. ...щем нашої культури. Без... ою людиною, мав слабкі ...ухав і помилявся. Колись ...аз із нього роблять бога— ...щав право до індивідуаль... ... завжди зі своїм часом — ...е не звучали б так гостро. ..., бо зміг знайти дорогу до ...ми бачилися на Садовому ...урський вокзал. Для мене

...вости папок із театральних ... вистав, в яких грав Висоць... записами розмов і спогадів, ... правди як про людину, ніж ... видумали актори «Совре... ...ників під час роботи над пісн... ...червні 1970 року:

Ім'я, ...
Семенов...
Профе...
Улюб...
Улюб...
Улюб...
бімов.
Улюб...
Улюб...
ня «Вст...
Країн...
ща, Фр...
Ідеал...
Ідеал...
Люди...
сок баг...
Найдо...
Найв...
Найв...
Хто т...
За ш...
биш, ц...
Чого...
Як с...
За ш...
Чого...
і всюд...
Що...
гутнім...
Що...
прем'є...
Траг...
Що...
Що...
Що...
ціє —
Що...
Про...
Чи т...
Чи ...
До ан...
пише з о...
— Про...
— Скі...
днів і го...

...ОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА СЕМЕНОВИЧА ВИСОЦЬКОГО.

...ЦКИЙ

...щось. самі. ...очуте ...ними слу- ...е за- ...на та- ...». ...й вза- про Де- ...надто. ...казали, ...обірки ...ю з ...друг- ..., те- ...мих і ...недав- ...двою- ...ей пе- ...ги, ма- ...сацією, Цей ...е ба- ...вчання. ...и доб- ...Москви, ...ів, але ...пісенної ...не мен- ...вий раз ...вгнітно- ...постій- ...давайте ...Молодо- ...давнос- ...ап» ма- ...ле за- ...ковирно ...т об'яв ...я про ...явилася ...пропи- ...А одру- ...з ж для ...озірка!». ...ні най- ...очинного ...«недо- ...Висоць-

...кого в газеті. «Ніяких заборон на публікації про В. С. Висоцького немає», — прийшла невдовзі відповідь із журналу «Ж...алист», куди я послала листа з цією історією. Здавалося — ніяких заборон, а в нас прочиталося — ніяких Висоцьких...

Висоцькому «шили політику»: «Сколько веры и лесу повалено, сколь изведано горя и фраз, а на левой груди — профиль Сталина, а на правой — Маринка ...анфас»*. «Шили» пропаганду релігії: «А купола в России кроют чистым золотом, чтобы чаще господь замечал». Шили «бандитські ...шки»: «мною нож, решил ...что ...ж, ме... так просто не возьмешь...».

«Хуліганських» речей у нього немало, особливо раннього періоду творчості, і не все в них вирішено в рамках естетичного смаку. Та ми впадали в крайність, ототожнюючи в цих піснях автора з його героєм. Ми забували, що Висоцький — не тільки автор пісень, а й актор. Його вульгарні «бичі», Вані та Зіни — то блискуче створені образи присутніх у житті негативних персонажів...

Гласність прорвалася крізь греблі, і стали говорити про майбутній занепад самодіяльної пісні, неперевершеним лідером якої досі є Висоцький. Мовляв, вона цінувалася, коли розвінчувати те, про що вголос говорити було не прийнято, а коли стало прийнято, про що ж співати бардам? Про квіточки й місячні ночі професіонали-естрадники краще від них «зобразять»...

У «Молодому комунарі» за 19 листопада минулого року з репортажі з фестивалю самодіяльної пісні «Фанські гори» наводилися рядки з альпіністських пісень В. Висоцького та Ю. Візбора. Один із наших позаштатних авторів, людина культурна й освічена, не схвалив цього: «До чого ви закликаєте — до втечі від реального життя, в захмарні висоти? А хто ж тут, унизу, порядок наводитиме?».

Прочитайте вміщену в сьогоднішньому номері пісню Володимира Висоцького. Якби ми вивчали її на уроці і учителька спитала нас, що автор хотів сказати в своєму творі, ми б могли заробити не нижчу четвірки оцінку за відповідь: «Це вірш про те, як один альпініст спочатку боявся лізти в гори, бо високо, сніг і вода, а потім узяв себе в руки і в середу вилізе». Могли б так охарактеризувати героя: «Хоч він і мужній, але дуже високо себе ставить і зверхньо поводиться, по головах іде». Ми й казали схоже про інші твори, навіть великих. Ще й зараз так буває, сприймаємо, хіба ні! Та істинно талановитим речам не вадить подібне анатомування, коли вони були творами про всі і на всі часи, як оця ось пісня. Вона — про подолання страху. Цю фортецю людині одвічно брати з боєм і тяжкими втратами. Вона романтична, а романтика — це завжди високе в людині. Не захмарне, звідки видно тільки зорі, а піднебесне, звідки бачиться все на землі, але куди не сягає суєтне.

У Висоцького багато таких пісень. Неактуальним із часом стане сюжет «Письма авторам телепередачи «Очевидное — невероятное», і завжди знайдеться кому схилитися перед жінкою в поклоні: «Она была чиста, как снег зимой, в грязь соболя — иди по ним по праву...». Всі, певно, пригадують і «Баладу про доблесного лицаря Айвенго». Фільм середній-середній, на чотири з мінусом, і закадрові пісні Висоцького не дуже в'яжуться з його сюжетом. Вони тут цілком автономні, та не як сторонні елементи, а як явище, як високохудожньо подана філософська ідея із клеймом «вічна»: «Я поля влюбленным постелю, пусть поют во сне и наяву, я дышу, и значит, я люблю, я люблю — и значит, я живу». У емоційному донесенні нестаріючих істин мені здається, і криється незмінна притягальна сила і пісень Висоцького, і бардівської творчості взагалі.

Яким бачитиметься Висоцький, нинішній лицар і романтик, майбутнім поколінням?

Сьогодні, через сім років після смерті, множаться ряди власників записів його пісень, «архівістів», що мають цілі альбоми фотографій, спогадів, газетних та журнальних вирізок зі статтями про Висоцького. І тримають це за скарб: «Цікавишся — приходь до мене й читай, а додому, вибач, не дам». Біля його могили не менше десятка людей у будь-яку погоду, а в хорошу — значно більше. Думаю, що все це ті, для кого «словно ветром задуло костер», коли він пішов від нас. Сьогодні у Висоцького цілорічно квіти.

...Могила в загубленому в таврійських передгір'ях містечку Старому Криму букетами не засипана. Над нею — одна велика червона квітка — стара слива, обв'язана піонерськими галстуками. Вони з автографами — Нижній Тагіл, Мукачеве, Сахалін... Діти дарують маленькі червоні вітрила авторові казкових «Червоних вітрил» Олександрові Гріну. Письменникові, що помер півстоліття тому і не написав жодного твору на злобу дня, до поточного моменту — а все про видумані країни, неіснуючі острови і невиліковних романтиків, які свято вірили в чистоту слів і почуттів...

Мені здається, що такі-от неритуальні речі в меморіальних місцях — знак особливого визнання. Людина лишає те, що має з собою. Може, досі й не знала, до кого йде, а тут...

Минулої зими на Ваганьковському кладовищі сікучі московські сніги обмітали новорічні іграшки, ялинковий дощик на місці вічного пристанища романтика, що свято вірив у чистоту снігів і слів...

Думаю, що й зараз шелестять там на студеному вітрі серпантин і гірлянди. З Нижнього Тагіла, Якутська, Смоленська, Кіровограда...

Н. ДАНИЛЕНКО.

* Тут і далі тексти цитуються за звукозаписом. Оскільки в Висоцького мав варіанти деяких пісень, то в інших фонограмах можливі видозмінені рядки.

...ІС, ...ІКА ...нут- ...ості, ...жи- ...— ...мів, ...гор- ...пи- ...гіта- ...тер- ...итку ...ови- ...бов- ...Во- ...зну, ...1943 ...ева- ...року ...ласу ...ать. ...меч- ...нув- ...році ...олу. ...ніза- ...стін- ...дві ...сто-

...лик, на ньому опудало чорної африканської ворони. Над піаніно висить невеликий знімок Висоцького в дерев'яній оправі. На столику під вікном, на ажурній серветці стоїть високий військовий черевик із написом: «Привіт, Булат».

— Правда, що ви Булата Окуджаву вчителем?

Булат Окуджава говорить повільно, спокійно. Але в голосі — тиха пристрасть.

— Знаю, що народилася легенда, ніби Висоцький почав грати на гітарі під впливом моїх пісень. Він, зрештою, сам так казав. Але це не вся правда. Мені б не хотілося, щоб його називали моїм учнем. Адже якби мене не було, Висоцький все одно співав би. Це нас і єднало — співання поезії під гітару. Так ми ділилися своїми уявленнями і думками. Я тихо, камерно, а він голосно і переконливо. У мене — усміх й іронія, а в нього — сарказм і гостра сатира.

— Звідки ж узявся культ його особи?

— Від маніпуляцій. Із сумом дивлюсь на те, що діється. Він був рідкісним і великим явищем нашої культури. Безперечно. Але був він і звичайною людиною, мав слабкі сторони. Мучився, потерпав, шукав і помилявся. Колись був офіційно заборонений, а зараз із нього роблять бога — комсомольського поета. Він захищав право до індивідуального мислення і почуттів. І був завжди зі своїм часом — сьогодні деякі з його пісень вже не звучали б так гостро. Був великим поетом і піснярем, бо зміг знайти дорогу до сердець молоді. Останній раз ми бачилися на Садовому Кільці. Він їхав з Таганки на Курський вокзал. Для мене він не помер...

У театрі на Таганці є стільки товстих папок із театральними документами, програмками вистав, в яких грав Висоцький, фрагментами рецензій, записами розмов і спогадів. Але в словах про нього менше правди як про людину, ніж в короткій дружній анкеті, яку видумали актори «Современника» і яку Висоцький заповнив під час роботи над піснями до вистави «Мій острів» у червні 1970 року:

Ім'я, прізвище, по батькові — Висоцький Володимир Семенович.
Професія — актор.
Улюблений письменник — Булгаков.
Улюблений поет — Ахмадуліна.
Улюблений театр і режисер — театр на Таганці, Любімов.
Улюблений скульптор і твір — Роден, «Мислитель».
Улюблений композитор і твір — Шопен, 12 етюд і пісня «Вставай, страна огромная».
Країни, до яких відчуваєш симпатію — Росія, Польща, Франція.
Ідеал мужчини — Марлон Брандо.
Ідеал жінки — секрет.
Людина, яку ненавидиш — таких небагато, але їх список багатозначний.
Найдорожча тобі людина — ще не знаю.
Найвидатніші історичні постаті — Ленін і Гарібальді.
Найвидатніша людина сучасності — таких не знаю.
Хто твій друг — Золотухін.
За що його любиш — якщо знаєш, за що когось любиш, це не дружба, а тільки гарне ставлення.
Чого тобі не вистачає — часу!
Як себе оцінюєш — по-різному.
За що любиш життя — яке?
Чого хочеш у житті досягти — щоб мене запам'ятали і всюди пускали.
Що ти подарував би коханій людині, якби був всемогутнім — ще одне життя.
Що було найрадіснішою подією у твоєму житті — прем'єра «Гамлета».
Трагедією — втрата голосу.
Що тебе останнім часом радувало — гарний настрій.
Що тебе останнім часом гнітило — все!
Що б ти зробив, якби раптом дістав мільйон карбованців — банкет.
Що тебе цікавить — вірші, сірники.
Про що ти мрієш — про краще життя.
Чи ти щасливий — іноді так.
Чи хочеш бути великим — хочу і буду.

До анкети додано фрагмент інтерв'ю з того ж періоду лише з одним питанням:

— Про що б ви запитали того, хто все знає?

— Скільки ще мені залишилось років, місяців, тижнів, днів і годин...

Переклав І. КУЦЕНКО.

КОНТРОЛЬ ГЛАСНІСТЬ ДІЄВІСТЬ

«Кімната № 435»

Під таким заголовком 26 листопада минулого року в «Молодому комунарі» був опублікований критичний матеріал. У ньому йшлося про порушення правил проживання в гуртожитку чотирма студентами КІСМу.

Як повідомив редакцію секретар комітету комсомолу інституту І. Сендецький, на порушників дисципліни накладено комсомольські стягнення. Комсомольські збори академічної групи ЕУ86-1 від 19 листопада оголосили сувору догану з занесенням в облікову картку комсомольцям В. Хрієнко, М. Топоровій, Т. Шелест, М. Титовій.

Рішенням студради другого гуртожитку студентка інституту В. Хрієнко виселена з гуртожитку.

Вчинок комсомольців засуджено на засіданні студради гуртожитку, а також на засіданні комітету комсомолу факультету будівельно-дорожніх машин.

«НЕ З НАШОЇ ВИНИ»

Під таким заголовком під рубрикою «Відмовчалися» 3 грудня минулого року надруковано репліку про недоліки в роботі з листами Новгородківського райвиконкому.

Як виявилось, відповідь райвиконкому за підписом голови М. І. Чернишова була завчасно відправлена на адресу газети, але в дорозі з вини поштової служби загубилась. Наводимо копію відповіді на скаргу Л. Л. Довгої:

— Лист Л. Довгої уважно розглянуто в районній Раді народних депутатів у присутності чоловіка О. Довгого та їхніх батьків. Молода сім'я поставлена на квартирний облік з правом позачергового отримання житла. Нині сім'я проживає на приватній квартирі з умовами, які відповідають нормі в районі. Сім'ю забезпечено безплатно паливом, плату за проживання, як і передбачено положенням, вносить Новгородківська селищна Рада народних депутатів.

«НЕКАСОВЕ» КІНО»

ТАКУ назву мала стаття, опублікована в «Молодому комунарі» 19 листопада 1987 року. В ній досліджувалась проблема демонстрування в кінотеатрах обласного центру так званих «некасових» фільмів, тобто тих кінострічок, які навіть попри міжнародні нагороди, призи збирають мало глядачів у кінозалах. Чому тільки детективне кіно, ігрове, розважальне, найчастіше низькопробне користується сьогодні популярністю у молодих! — основний лейтмотив газетної публікації.

В редакцію надійшло кілька відгуків на цей матеріал. Ось що, приміром, пише наш читач з Новоукраїнки Ю. Лукашевський:

«Взятись за перо мене змусила рішуча підтримка позиції газети стосовно «некасового» кіно. Справді, як важко істинному прихильникові кінематографа продиратись крізь хащі прокатних перепон! Іронія долі: і в нашому місті зняли з прокату заздалегідь оголошений фільм «І в звуках пам'ять відгукнеться...». Кінець року — даєш план!

Мене так само непокоїть доля споживачів низькопробних, вульгарних кінострічок. Саме такі споживачі своїм небажанням дивитись кінофільми, які духовно збагачують людину, дали життя термінові «некасове кіно». Як витягнути їх із бездонної ями упереджено-гнилих смаків? Багато можуть зробити газетні публікації на зразок «Некасового» кіно». Допомагати, пояснювати, пропагувати...».

А ось що відповів на критичну статтю виконуючий обов'язки начальника управління кінофікації виконкому обласної Ради народних депутатів І. Т. ПРИЧИСЛИЙ:

«Факт поганої роботи кінотеатру «Мир» з кінофільмом «І в звуках пам'ять відгукнеться...» в листопаді минулого року дійсно мав місце, критика в цьому відношенні справедлива. Керівництвом театру не були використані всі можливі форми рекламно-пропагандистської роботи по фільму, аби залучити на перегляд масову глядацьку аудиторію. Для зміцнення керівництва, підвищення рівня роботи 15 листопада в кінотеатр «Мир» призначено нового директора.

Фільм «І в звуках пам'ять відгукнеться...» буде демонструватись в м. Кіровограді в кінотеатрі імені Дзержинського за театральним принципом у січні 1988 року...».

(Від редакції: Фільм демонструвався: один сеанс — 8 січня).

Так, кінотеатри на відміну від інших закладів культури працюють в жорстких планових рамках, щороку плани зростають. Для нас виконання плану так само обов'язкове, як і для промислового підприємства. «Сірі», середні фільми не викликають інтересу у глядачів і не дають кіномережі плану, а не «некасові». Є, звичайно, випадки, коли проблемна, неординарно вирішена картина не збирає достатньої кількості глядачів. Тоді насамперед кінофікатори звинувачують себе за помилки в роботі з фільмом. Але ж недругорядну роль відіграють низькі естетичні смаки, звужені інтереси молоді. Хлопці й дівчата — наш основний глядач. На жаль, кіно для них здебільшого — розвага.

1980 року при кінотеатрі імені Дзержинського організувався клуб любителів кіно, нинішній «Екран», який перебрався в обласну бібліотеку імені Н. К. Крупської.

Все найкраще, що є і надходить в обласний кінофонд, демонструється на екрані. Щороку 3—4 так званих «важких» фільми відпускаються на окремих вечірніх сеансах в кінотеатрі імені Дзержинського. У нинішньому році почнуть відкриватись відеосалони і в інших містах та райцентрах області.

Бажано було б «Молодому комунарові» запровадити постійну кінорубрику. Такий своєрідний кіноклуб на шпальтах тижневика значною мірою сприяв би вихованню смаків молодого глядача».

З приводу піднятих газетою проблем ми попросили висловити свою думку голову планової комісії облвиконкому Е. П. РЕЙЗВІХА. Ось його відповідь:

— Постановою Ради Міністрів УРСР від 10.XI.87 року № 350 нашій області на 1988 рік затверджено напружений план по темпах зростання платних послуг. Він складає 115,8 відсотка до плану минулого року. При розробленні показників плану економічного і соціального розвитку області на 1988 рік, планова комісія врахувала специфіку роботи організацій управління кінофікації і запропонувала встановити темп зростання платних послуг — 101,3 відсотка. Торік цей показник був на десяту частину процента вищим. Отже, планування платних послуг суттєво на підбір фільмів не могло вплинути.

Планова комісія облвиконкому вважає, що низьке відвідування фільмів здебільшого викликане недостатньою виховною роботою, іноді — якістю фільмів. Бажаних результатів принесе пропаганда «некасових» фільмів через рекламу, у пресі, на телебаченні і насамперед — безпосередньо в школах, профтехучилищах, вузах, виробничих колективах.

«Молодий комунар» продовжує цикл публікацій, в яких журналісти, позаштатні автори газети, члени штабів «Комсомольського прожектора» досліджують злободенні проблеми виробництва та побуту.

Чому той чи інший колектив не може сягнути запланованої (і реальної) продуктивності праці! Що заважає робітникам витримувати потрібний виробничий ритм протягом всієї зміни! Чи все зроблено адміністрацією для задоволення життєвих потреб колективу! Служба сервісу підводить. Чому!

Частково на ці та інші запитання читачі знайшли відповідь в «Операціях» «МК» «Друга зміна», «Обідня перерва» та «Транспорт». Назва наступного циклу підказана вашими листами, шановні читачі, — «НІЧНЕ МІСТО». Сьогодні — перша публікація.

НІЧ У ВИТВЕРЕЗНИКУ

ПРОВЕЛИ ЗА ЗАВДАННЯМ РЕДАКЦІЇ НАШІ СПЕЦІАЛЬНІ КОРЕСПОНДЕНТИ М. ЧЕРНЕНКО, В. ГРИБ.

ПРИГАДУЄТЕ, у Шукшина: ранок, прокидаються пацієнти медично-правоохоронного закладу, про який інтелігентні люди навіть згадувати вголос соромляться. І — несподіваний крик: «Де я!! Е-ей!.. Є тут хто-небудь!! Де я!..».

Подібну картину побачили ми у витверезнику обласного центру. З тією лише різницею, що був не ранок, а перший після новорічних вихідних вечір.

— Де я? Е-ей! — кричав сухорлявий дідок. — Відчиніть!

Його спробували заспокоїти. Де там! Ф. О. Остроухов (мешканець Кіровограда і поважний пенсіонер, як з'ясувалося пізніше) розходився не на жарт. Зовні він нагадував то розлюченого лева, то розбишакуватого горобця. Добряча доза спиртного додавала дідусеві хоробрості, він не вгавав, аж доки не стомився. Врешті, присмирнів, задрімав на казенному ліжку. Та ненадовго. До камери (чи то палати?) завели нового пацієнта (не хворого ж?).

Остроухов вмить прочумався:

— Ти чого без дозволу зайшов у мою хату? — грізно накинувся з кулаками на «товариша» по нещастю. — Ану, геть звідси!

Той посоловілими очима дивився на нього і нічого не міг збагнути. Спільними зусиллями інспектор-черговий Анатолій Цветной, помічник чергового Сергій Одуд та командир відділення Іван Іванович Тимко вгомонили п'яничок.

Дзенькнули ковані двері і ми заспішили на другий поверх, де вже готувався до інтерв'ю начальник медвитверезника Дмитро Іванович Заїка. Йому важко було приховати здивування, тому й перепитав іще раз:

— Рапорти, звіти, доповідні, вважайте, чи не щодня пишу. Але преса... Чим зобов'язані такій увазі!

Пояснили.

— Тоді скористаємося затишшям внизу й приступимо до діла, — запропонував Дмитро Іванович.

Ситуацією він володів сповна, з готовністю видавав потрібну інформацію.

— Доводиться інколи чути думки щодо низької ефективності заходів, спрямованих на подолання пияцтва та алкоголізму, — розповідав. — То суб'єктивізм скептиків, не більше. Статистика, а вона річ вперта, свідчить про протилежне: починаючи з 1985 року, кількість «відвідувань» нашого закладу невпинно зменшується. Минулого року, скажімо, до витверезника було доставлено близько трьох тисяч чоловік, а в рік виходу відомого Указу — понад шість тисяч...

— Але ж подібним фактом можна дати й інше тлумачення, наприклад, послабили боротьбу з любителями «зеленого змія» правоохоронні органи, громадськість...

— Ні в якому разі! І дружинники та члени оперативних комсомольських загонів, і працівники міліції діють нині суворо, оперативно реагують на кожен виклик.

— Хто ж вони, ваші пацієнти!

— На жаль, не лише нероби чи закінчені алкоголіки, а й керівні товариші, члени партії, студенти, учні ПТУ і пенсіонери, члени ВЛКСМ. До речі, щодо комсомольців. 1986 року у витверезник потрапило їх 63 чоловіки, а торік — 38.

А ось кількість людей з вищою та середньою спеціальною освітою, котрих доставляють сюди, невпинно збільшується.

— Спиртне подорожчало, за ним у магазинах — черги. Що ж п'ють ваші пацієнти!

— Усе, від коньяків до всіляких сурогатів на зразок лосьйону. Та найбільшу небезпеку, на мій погляд, становить нині самогоноваріння.

— А тепер запитання не дуже приємне: побутує думка, що працівники міліції намагаються не помічати закінчених алкоголіків, з котрих «нічого взяти», і навпаки — людину пристойну, навіть ледь-ледь напідпитку, не проминуть. Ходять чутки і щодо зловживань...

— Почнемо із першого. Навряд чи хто повірить, що Яків Лещенко, постійний наш пацієнт, людина пристойна. Скоріше — закінчений алкоголік, бо навіть за дуже приблизними підрахунками побував у витверезнику близько ста разів. За кілька звичайно, років. Але ж не роблять працівники міліції вигляду, що не помічають його, підбирають на вулицях. Кілька разів направляли лікуватися. На жаль, марно. Що ж до зловживань, то їх не було зафіксовано жодного. Підозрюю: дехто, добряче «погулявши», таким чином виправдовується перед сім'єю. Мовляв, у витверезнику кишені потрусили. Але ж врахуйте: опис речей п'яничок завжди проводиться в присутності дружинників — працівників медичних установ міста.

— Дмитре Івановичу, ви вже згадали своєрідного «рекордсмена». Певно, він не один!

— Чого доброго, а сумних «рекордів» вистачає. «Послідовниками» Лещенка можна вважати мешканців обласного центру Анатолія Авдєєва, Івана Бадила, Сергія Божка, Євгена Лещенка, котрі за останній рік-півтора побували у витверезнику по п'ять-шість разів. А це ж люди молоді за віком, яким ще жити та й жити...

...На пульті чергового тривожно запульсувала червона лампочка.

— Слухаю, — підняв телефонну трубку старший лейтенант Анатолій Цветной.

— Біля пивбару на розі вулиць Декабристів і Шевченка затримали молодика, — повідомили дружинники. — Ледве на ногах тримається...

Разом із працівниками медвитверезника сідаємо до «швидкої допомоги» (так хтось з жартівників-гострословів прозвав спецмашину) і вирушаємо на виклик. Затриманий, Федір Замула, виявився людиною підкреслено вихованою. Сам скочив у фургон, пробував жартувати. Щоправда, вже пізніше, в медвитверезнику, приховав, що потрапляє сюди не вперше. Це швидко з'ясував, перелиставши журнали, Сергій Одуд. Після кількох тестів медпрацівники прийшли до висновку: середня ступінь сп'яніння. А це значить, що «п'яничку зовсім не обов'язково ізолювати. Йому треба допомогти дістатися додому...

...Коли залишали медвитверезник, знову почули тривожний крик:

— Де я?! Е-ей!.. Де я?..

КОЛОНКА ЗАПИТАНЬ І ВІДПОВІДЕЙ

Позика молодій родині

Молоде подружжя з села Фадіївки Бобринецького району звернулося до редакції з таким листом: «Ми з чоловіком для будівництва хати взяли гроші в кредит. Проте чули, що коли у сім'ї народжується дитина, то знімаються 200 карбованців. Чи правда це?».

Дати відповідь на лист ми попросили заступника керуючого обласною конторою державного банку СРСР І. О. ШАПОВАЛОВА:

— Згідно постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 22.01.1981 року № 231 «Про заходи по збільшенню державної допомоги сім'ям, які мають дітей», дозволено підприємствам, організаціям і колгоспникам надавати рахунок фонду соціально-культурних заходів, житлового будівництва та інших фондів, призначених для вказаної мети, одному з членів подружжя віком до 30 років, який пропрацював на даному підприємстві чи в колгоспі не менше 2 років і добре зарекомендував себе на роботі, безпроцентну позику на поліпшення житлових умов, або заведення домашнього господарства в розмірі до 1500 карбованців зі строком погашення до 8 років.

Рішення про надання безпроцентної позики молодій сім'ї приймається адміністрацією підприємства разом із комітетом профспілки за рекомендацією трудових колективів з урахуванням складу і доходу сім'ї. При народженні в позикоотримача після отримання позики другої дитини зараховується в рахунок її погашення 200 карбованців. При народженні третьої дитини — 300 карбованців. Основою для надання пільг є свідоцтво про народження дитини, видане органами загсу.

Пільгова пенсія для медиків

Жителька села Хащуватого Гайворонського району Г. В. Тригубчак звернулася до газети з проханням роз'яснити порядок нарахування пенсії.

«Я працюю з 1956 року медичною сестрою районної лікарні, маю 31 рік безперервного стажу, з них 24 роки — шкідливого: 16 років в інфекційному відділенні і 8 років у психотерапевтичному, де я працюю й досі. Маю зараз 52 роки. Недавно мені сказали, що в 50 років мала право оформлятися на пенсію. Я написала заяву, зібрала всі документи і звернулася у відділ соціального забезпечення. Спочатку мені повідомили, що оформлятимуть, а потім повернули документи: треба, мовляв, ще працювати. Хочу знати, як воно має бути насправді?».

Листа редакція направила у відділ соціального забезпечення облвиконкому. Відповідає завідуючий відділом А. Г. Малий:

— На основі «Списків виробництв, професій і посад», які дають право на пільгову пенсію, правом на вказану пенсію користується молодший обслуговуючий персонал. Оскільки медсестра відноситься до середнього обслуговуючого персоналу, то вона такими пільгами не користується.

АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ЧАСІВ

ТАКИЙ заголовок для тієї публікації підказаний авторові зовсім не прагненням вразити читача малозрозумілим терміном. Слово «амбівалентність» (а означає воно суперечливе, одночасне двоїсте почуття) звучить у спектаклі кропивничан «І понад вік триває день...» за Ч. Айтматовим. Вимовляє його персонаж явно несимпатичний, такий собі двоїстий Янус нашого часу — син Казангапа Сабітжан (артист О. Майстренко). І все-таки — чому це слово у заголовку?

Перш, ніж відповідати на це, звернімося до спектаклю, поставленого Олегом Натяжним у властивій йому манері, яку вирізняє, на нашу думку, ефектність мізансцен, прагнення говорити зі сцени, що нагадується, на високому тоні.

Роман для театру у двох частинах, як визначають жанр спектаклю його творці, матеріал для такого вирішення дає. Створений в одному високому емоційному регістрі, він охоплює і єднає часи, які, здавалось би, не поєднати, і в тому єднанні проступає в усій своїй простоті й неспростовності незнищенність людяності. Певно, саме це й складає той моральний підмурівок, на якому тримається режисерська й авторська концепція. Такою вона проступає і для глядацького залу, хоча й не весь час однаково виразно.

Крізь усі часи, які дали Ч. Айтматову матеріал для роману, проходять люди, чия моральна природа є по суті, тією самою — міняється тільки оболонка. Така багатовимірність і повторюваність дає простір для філософських узагальнень. Сцена у цьому випадку має певні переваги перед прозовим твором: вона дає можливість промовистіше передати моральну спорідненість образів, яких у часі розділяють віки, і які з точки зору моралі існують десь зовсім поруч. Так Жоламан-манкурт (той, хто забув свій рід і є безсловесним слугою ворога) оживає для нас в образі Сабітжана — демагога, людини без переконань і без Батьківщини (бо хіба має Батьківщину той, хто здатен кривити душею біля труни рідного батька? Втім, для Сабітжана вже не існує навіть поняття «рідний» — похорони батька для нього швидше неприємний обов'язок, якого вимагає його «становище в суспільстві»).

Так само театр підкреслює спорідненість фальшивого інваліда й ревізора (арт. В. Ліщиненко), вождя жуань-жуанів і Тансикбаєва (засл. артист УРСР А. Косяченко). І якщо образ вождя жуань-жуанів часом хибує театральністю, то Тансикбаєв — це, безперечно, нова удача Анатолія Косяченка. Залишаючись, як і вождь жуань-жуанів, антиподом людяності, «служака» сталінських часів для нас куди більше узнаваний; така людина творить зло, хоч мала б вершити справедливість, і це — зайве підтвердження того, що зло поселяється там, де забракло місця для добра...

Втім, і роман, і спектакль навряд чи відбулися б, коли автори обмежилися б філософським спогляданням боротьби добра зі злом. Ця боротьба, так само як і тема манкуртизму й самопожертви в ім'я справедливості — хай і яскравий, глибокий, але все-таки пролог до тієї тривоги за світ і людину в ньому, яка блискавкою вражає нас наприкінці спектаклю. Цей спалах тривоги має страшенний у своїй конкретності зміст: **а що, коли все, що було — намарне!** Намарне — роки боротьби, втрат і віри в людину... Згадаймо: колючий дріт, вартовий і табличка «Закрита зона». Це — теж із ряду символів, розрахованих на непросте сприйняття сучасника. І як апофеоз отого заключного сплеску тривоги рішення «не пускати космонавтів»...

Ще один глибокий символ роману рельєфно проступає у виставі. Ми його назвали вище людяністю, є у нього й інше ім'я: духовна сила народу. Вона втілена в образі Єдигея Бурачного (арт. Є. Пасічниченко), в образах життєлюба й страдника Абуталіна (засл. артист УРСР І. Кравцов) і його дружини Заріпи (арт. М. Голубєва); Казангап (арт. І. Бабич) навіть після своєї смерті стверджує цю силу, бо смерть ця — це й заперечення новітнього манкурта Сабітжана.

Спектакль кропивничан «І понад вік триває день...» — річ справді непроста й багатовимірна, і тут ми зачепили тільки деякі з його аспектів. Зокрема, нічого не встигли сказати про роботу художника О. МАКОНІНА, глибше поцінувати акторів (а є творчі удачі). Та все ж таки — чому «амбівалентність»? Вона — не тільки у суперечливому сплетінні почуттів, які охоплюють нас у мить лицезріння підступності й благородства, егоїзму і високого обов'язку, мовчазного подвигу й галасливої бездуховності. Вона — ще й у двоїстості складного й суперечливого світу.

П. СЕЛЕЦЬКИЙ.

ХІТ-ПАРАД ЛОНДОН-87

Найбільше враження з різноманітному музичному житті Великобританії 1987-го року викликав стиль «хіп-хоп». Вперше використаний американськими диск-жокеями й уподобаний брейкерами, він став дуже модним на британському комерційному ринку минулого року.

Найпопулярнішими групами цього стилю були американські: «Ран Ді Ем Сі», «Паблик енемі» та «ЛЛ Кул Ай». Британські, які щойно з'явилися, ще далекі від досконалості. Поруч з новими виконавцями на гребені популярності знову наші старі знайомі, що відзначили своє «друге народження», — колишні члени «Бітлз» Пол Маккартні і Джон Харрісон. 1987 року вони випустили свої нові альбоми. Для Харрісона це був перший значний успіх за останній час.

Стиль реггі все більше зміцнює свої позиції на британському ринку платівок. Ансамбль «Ю-Бі-40» закріпив успіх, здобутий раніше, великим альбомом хітів, у той час, як Максі Пріст став найпомітнішим відкриттям серед послідовників реггі, які потрапили до хіт-параду року.

Деякі диск-жокеї висунули на перший план у своїй роботі африканську музику, яку було вперше представлено на ринку поп-музики. Тут особливо виріз-няється група із Зімбабве «Бунду бойз», від якої слід чекати багато чого. Я певен, що у 1988 році прихильників африканських ритмів побільшає.

Крупні музичні фірми, задовольняючи широкий попит покупців, провели в 1987 році великі концерти різних рок-зірок. Наприклад, Мадонни, яка з величезним успіхом виступила в Англії. Можна сміливо стверджувати, що її «машина по створенню хітів» не дала ні найменшого натяку на поломку. Сінгл Мадонни «Хто ця дівчина?» в минулому році не залишив сумнівів відносно того, яка виконавиця була кращою.

Принц відібрав у Майкла Джексона лідерство серед американських співаків у Великобританії.

Даючи загальну оцінку музичним колективам, можна відзначити, що групи втратили в певній мірі незалежність, виборону за час революції панк-року наприкінці 70-х років.

Пол КОЛСТОН,
англійський журналіст.

На виставці «Куба розвінчує ЦРУ», яка експонувалася в 12 містах республіки, були представлені документи, експонати, що розвінчували американських шпигунів.

Американська адміністрація не відмовляється від курсу на агресію і грубе втручання у справи народів Центральної Америки.

На знімку вгорі: голодні і безпритульні діти Сальвадора, на чиї потреби президент країни Дуарте не виділяє засобів.

Фотохроніка ТАРС.

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ВБИВЦЬ

КОЛИ як зброю ви застосовуєте ножа для розбирання м'яса, не тикайте ним безладно в противника. Спершу слід збити людину з ніг, а потім сильним ударом відсікти їй голову».

Не подумайте, що це цитата з наповненого жахами твору Альфреда Хічкока. Ми цитуємо недавно видану японською мовою, а до цього кілька разів перевидану у США книгу «Як убивати». Її написав 15 років тому колишній американський військовослужбовець Джон Міннері.

Багато ілюстрована, вона знайомить читачів з 358 способами позбавити себе життя, починаючи від задушення тенісним м'ячем і закінчуючи інструкцією по виготовленню в домашніх умовах невеличкої плутонієвої бомби.

Книга Міннері появилася на прилавках книгарень Японії у березні минулого року. Уже за перші чотири місяці весь тридцятитисячний тираж було розкуплено. Для Японії, де белетристика виходить переважно тиражами від 3 до 5 тисяч примірників, це вже «бестселер».

Варто, як кажуть, почати. Через місяць після появи у продажу книги Міннері інший автор, цим разом японець, запропонував свою версію «підручника для вбивць». Якщо колишній «зелений берет» черпав наснагу у спогадах про свою службу у спецвійськах США, які пройшли «академію вбивств» у В'єтнамі, то японець Юсіхіро Фукумото, пропонуючи читачам книгу «Наука вбивці», в основному користувався багатющим досвідом самурайства, яке любовно оберігається й культивується в японській художній і документальній прозі, в кіно й телепостановках.

Підвищений інтерес до такої літератури у молодих стривожив японських учителів. За їхніми вимогами у кількох префектурах Японії встановлено обмеження на продаж «підручників для вбивць» юнакам і дівчатам до 16 років. Очевидно, сімнадцятилітнім уже не зайве познайомитися із 358 способами позбавлення життя своїх ближніх.

Національне поліцейське агентство також висловило стурбованість через можливий вплив цих видань на кримінальну обстановку в країні. Але цим і обмежилось. Адже приватна ініціатива при капіталізмі не терпить заборон.

О. ЛАЗАРЄВ,
влас. кор. АПН.

Токіо.

Що чекати від Дракона?

Отже, згідно місячного календаря, людство вступило у рік жовтого Дракона, п'ятий рік 60-літнього циклу. Щоправда, насправді це сталося не в новорічну ніч, а через три дні — 19 січня.

Звідки ж взялася таємнича істота, заселивши казки й міфи майже всіх народів світу? Про драконів складали легенди, пісні, їхні зображення можна знайти на древньому посуді і на стінах старовинних палаців і храмів. Однак до цих часів на це питання переконливо й зрозуміло не вдалося відповісти нікому. Довкола теорії, згідно якої образ дракона — це трансформований у свідомості людини спогад про її зустрічі з динозаврами, точаться нескінченні суперечки.

Російський Змій Горинич та Кощей Безсмертний — зовсім «молоді», за часом свого літературного втілення. Дещо старший дракон, переможений Георгієм Побідоносцем. Його, між іншим, можна вважати прабатьком усіх російських драконів. Родоначальник «експортним варіантом» прибув в XI століття з Візантії у вигляді легенди про Персея-драконоборця.

Нині можна сміливо говорити про драконологію. Ні, помилки тут немає. Мова про тих самих драконів-динозаврів, які, за свідченнями певних очевидців, дожили до наших днів і заселяють тепер озера багатьох країн світу. Це й знамените лохнеське чудовисько, і конголезьке Мокеле-мбембе, і шведське з озера Стурцьон, й американське Чессі з Чесапікської затоки та багато-багато інших. Щороку десятки озброєних ультрасучасною технікою наукових експедицій вирушають на пошуки реліктових тварин. Однак сенсація незмінно «йде в глибину» від невтомних мисливців. Рік, що настав, очевидно, ще більше розпалить пристрасті довкола загадкової істоти. Із зустріччю дракона в багатьох країнах пов'язано чимало народних звичаїв. Увечері 15-го дня першого місяця за місячним календарем мешканці міст несуть головними вулицями зроблених з матерії і паперу драконів. Учасники процесії з оркестрантами, котрі б'ють в барабани і гонги, з транспарантами й паперовими ліхтариками в руках, зупиняються біля якоїсь крамнички. Звідти виходить господар, котрий мусить запалити ладан й запустити петарду. Цей звичай називається «Вияв гостинності Драконові».

У рік жовтого Дракона переважаючим буде жовтий колір, він буде в моді протягом всього року. Допустимі також елементи червоного (драконове «полум'я»), зеленого (за кольором луски) та голубого (обожнювана чудиськом вода, в якій воно ховається від неприємностей). Найсприятливіший сезон року дракона — кінець літа. Із географічних напрямів подорожуючим рекомендується центр (мається на увазі центральна частина географічних регіонів). А в побуті — середина.

А. СВИСТУНОВ.
(АПН).

МАБУТЬ, ніколи так гостро, як нині, ще не стояло питання про подальший розвиток бази для масового оздоровчого спорту. Адже надто довгий час усі ми захоплювалися «видатними» показниками — кількістю стадіонів і майданчиків, численним загоном значкістів ГПО, різноманітністю спортивних заходів та змагань. І тільки детальний аналіз останніх невдач радянського спорту на міжнародній арені, зведення до мінімуму «паперових» майстрів та чемпіонів підтвердили, що не все гаразд у нашому спортивному королівстві. Чому так!

ЗАНЕДБАНІ ТРАДИЦІЇ:

ще раз про тягар відповідальності

Вважаю — причин чимало. І однією з найголовніших є обмежена кількість сучасних, відповідних вимогам сьогодення фізкультурно-спортивних споруд. Через те й набула актуального значення постанова Ради Міністрів СРСР «Про заходи прискорення будівництва фізкультурно-оздоровчих об'єктів у 1986—1990 роках», одним з напрямів якої є будівництво полігонів здоров'я найекономнішим шляхом. А саме переобладнання існуючих, занедбаних майданчиків у діючі.

Нове, нездійсненне колись, входить у наше життя. Закон про індивідуальну трудову діяльність відкриває можливості нашій ініціативі, заповзятливості. Це стосується й масового спорту. І перші паростки цієї ініціативи — перші спортивні кооперативи...

РЕТРОСПЕКТИВА

У 1972 році на кіровоградському стадіоні «Піонер» було створено тенісне містечко. Його ініціаторами стали тодішній директор ДЮСШ-2 О. П. Березан та молодий випускник Львівського державного інституту фізичної культури В. М. Кашкурцев. Саме вони з допомогою ентузіастів тенісу заклали фундамент для розвитку цього виду спорту в Кіровограді. Тоді ж і з'явилися перші в місті тенісні групи, складені з учнів спортивної школи. Але пізніше з'ясувалося, що теніс тут тримався виключно на ініціативі й енергії Березана і Кашкурцева. Через деякий час перший став головою Кіровоградського обласного спорткомітету, а другий завучем новоствореної спортивної школи.

Тоді й припинили в ДЮСШ-2 культивувати теніс. І не тільки його, а й легку атлетику, велоспорт, які довгий час були дружними сусідами футболу. Замість ДЮСШ-2 утворили футбольну СДЮСШОР Міністерства освіти. Поруч з головним футбольним полем стадіону «Піонер» поступово зростав комплекс тренувальних. А ще — майданчики, чудовий футбольний зал із допоміжними та адміністративними приміщеннями. Словом, футбол міцно ставав на ноги.

Але як це не дивно, «футбольний бум» кортів «Піонера» не торкнувся. Вони продовжували існувати, приваблюючи до себе численних прихильників м'яча і ракетки. Щосуботи й щонеділі вони ставали справжньою Меккою любителів тенісу, маленьким кіровоградським Уімблдоном. І це тривало аж до літа минулого року.

ЗАГУБИТИ НЕВАЖКО...

Півроку тому до редакції молодіжки завітав давній прихильник тенісу, художник одного з підприємств міста Олександр Ручин. Прийшов він від імені своїх друзів по захопленню з цікавою пропозицією. А саме — створити на «Піонері» перший в Кіровограді госпрозрахунковий тенісний клуб, який би приносив не лише фінансовий прибуток, а й користь як у популяризації тенісу як виду спорту, так і проведенні дозвілля. Пропозиція Ручина цілком відповідала духу вищезгаданої постанови Ради Міністрів зробити із занедбаного спортивного містечка справжній госпрозрахунковий осередок.

Ентузіастів нового підтримав і «Молодий комунар», і міськком комсомолу. Нагадуємо, що газета виступила тоді з критичним матеріалом «Теніс у ранзі проблеми...». Газету ж в свою чергу підтримав й голова Кіровоградського міського комітету по фізичній культурі і спорту Аркадій Сергійович Подольський.

«Нині досягнуто домовленості, — писав він до газети, — із міським відділом народної освіти (завідуючий В. П. Дрига) про надання в оренду любителям тенісу кортів, які належать СДЮСШОР з футболу. А керівництвом міського молодіжного центру також планується створення госпрозрахункового клубу любителів тенісу при фізкультурно-оздоровчому клубі «Кіровець».

Далі Подольський дозволив собі навіть помріяти: «Комітет з фізичної культури і спорту Кіровоградського міськвиконкому, спортивні організації міста з допомогою активу тенісного клубу й надалі проводитимуть необхідну роботу по створенню нових тенісних кортів і груп на госпрозрахунку».

Аркадій Сергійович вже будував у мріях корти, містечка, бази... Його думки перервали ті ж любителі тенісу, які звернулися до голови міськспорткомітету (звідки ж їм знати, що відписки будують лише перспективу «відмазатися»).

— Може, потрібна якась допомога? Готові безкорисно відпрацювати на будівництві клубу!

Це, очевидно, не входило ні в плани Подольського, ні Дриги.

16 листопада завідуючий міськвно відповів першому секретареві Кіровоградського міськкому ЛКСМУ Миколі Цигульському:

«Відділ народної освіти Кіровоградського міськвиконкому вивчив питання про можливість передачі тенісних кортів СДЮСШ-2 міському молодіжному центру. Тенісні корти в ДЮСШ-2 створювались, коли в школі культивувались кілька видів спорту. Однак нині СДЮСШ-2 є спеціалізованою школою з футболу. У зв'язку з тим, що спортивний зал ДЮСШ використовується для тренувань команди майстрів «Зірка», для якісного проведення занять з групами дітей школи нам не вистачає приміщень. Для виконання власної навчальної програми СДЮСШ-2 переобладнує тенісні корти під тренувальні майданчики із твердим покриттям. У зв'язку з цим передача тенісних кортів СДЮСШ-2 молодіжному центру неможлива».

Вражає некомпетентність Дриги, який все ще мислить по-старому (це видно хоча б з того, що навіть СДЮСШОР він все ще іменує ДЮСШ-2). А ще — футболісти «Зірки» тренуються на «Піонері» не один рік, та й груп підготовки молодих футболістів не побільшало. Вражає й те, що в міськвно ніби забули про спорт для всіх, переключившись на спорт вищих досягнень, спорт «зірок». А це порушує принцип «від масовості — до майстерності», той самий, який і веде природний відбір спортивних талантів, виділяючи зірок.

Що втратив В. П. Дрига, «переоравши» корти під невибагливі футбольні майданчики?

Можливість господарювати. Тенісом з кожним роком захоплюється все більше людей, а попит на той чи інший вид послуг оцінюється його популярністю. Ось і виходить, що створення тенісного кооперативу дало б можливість поповнювати банковський рахунок міськвно новими прибутками — саме через платні послуги на цих майданчиках. І прибуток йшов би на дальший розвиток й удосконалення цієї спортивної споруди.

Із цим завідуючий міськвно, мабуть, згодиться. Не погоджується він з іншим: із визнанням власних помилок. Адже ініціатором доброї справи виступив не він. Тому можна запитати, а чому ж раніше цього не зробив?

Перебудова не виключає визнання власних помилок. Навпаки, приховування й прикриття їх від чиїхось очей тільки ускладнює положення керівника.

Як створити кооператив? У тонкощах цієї справи нині мало хто обізнаний. Потрібного досвіду не вистачає, стежки на карті не проторовано. Тому доводиться діяти ініціативно, по суті, самим створювати нову організацію. Так, є ризик помилитися, можливо з усім тягарем відповідальності. Але цей ризик — із щасливою можливістю саморозкриття, самоутвердження у створенні нового, такого необхідного нині.

Сергій БОНДАРЄВ.

У Києві пройшов республіканський фестиваль пантоміми. Його учасниками стали колективи і театри з Києва, обласних центрів України, багатьох міст інших радянських республік.

Н а з н і м к у: сцена із спектаклю популярного київського ансамблю пластичної мініатюри і клоунади «Мімікричі».

Фото К. КОВПАКА. (Фотохроніка РАТАУ).

ЦІКАВО ВСЕРЙОЗ

БІЛОСНІЖНА АНТАРКТИДА...

КРИЖАНИЙ континент донедавна вважався майже стерильно чистим. Однак недавно японські дослідники виявили, що в льодниках у п'ять разів більше, ніж в інших місцях, радіоактивного плутонію, що потрапляє в атмосферу в результаті ядерних випробувань...

ЖЕНИТИСЯ ЧИ РОЗОРЯТИСЯ!

У місті Сікасо (Малі) місцеві власті погрожують штрафом і відстрочкою реєстрації

шлюбу парам, чий весільний кортеж складатиметься більше, ніж із двох автомобілів. Обмежуватиметься й контингент гостей — лише найближчі родичі. Це викликано епідемією в Малі «купецьких» весіль, після яких у цілих сімей надовго поселяться злидні...

АВТОР «ФІЄСТИ» — НА ЕКРАНІ

Західнонімецький режисер Б. Зінкель знімає фільм про всесвітньовідомого американського письменника Ернеста Хемінгуея. Перед глядачем пройде життя письменника в Парижі, Мадріді, Африці. У ролі Хемінгуея — американський актор С. Кіч.

СОЮЗ РУДИХ

Пам'ятаєте, був такий у Конан-Дойля? Шерлок Холмс докопався до його злочинної передісторії. Група ж француженок утворила асоціацію рудих із «мирною метою» — забезпечення дружньої атмосфери взаєморозуміння для дам, котрі через вогняний колір волосся й веснянки почуваються скуто. Тепер дискутується питання про прийом в асоціацію чоловіків.

ТЕЛЕБАЧЕННЯ

понеділок

18 СІЧНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — У світі тварин. 9.35 — Фільм «Хлопець з нашого міста». 11.00 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — Фестиваль ігор в СРСР. Традиційний театр «Якшагана». 16.15 — Веселі старти. 17.00 — Союз науки і праці. Док. фільми. 17.30 — Ко[illegible]. 17.35 — Дебют. Граєм Г. Мурзабекова (скрипка). 18.30 — Школа: проблеми перебудови. 18.15 — Мультфільм. 18.30 — «Пульс». На шляхах радикальної реформи. Досвід підприємств Білорусі. 19.00 — Сьогодні у світі. 19.20 — О. Островський. «Тепленьке місце». Фільм-вистава Малого театру Союзу РСР. 21.00—«Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Продовження фільму-вистави Малого театру Союзу РСР «Тепленьке місце». 22.50 — Сьогодні у світі. 23.00 — «Відлуння. Мости через забуття».

▲ УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Звучить романс. 17.15 — «Народний депутат». Житло для львів'ян. 17.45 — Програма док. фільмів студії «Укрінохроніка». 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.40 — Телефільм. «Імунний бар'єр». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Час рішень — час дій». 20.15 — Листки з альбому. 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Все про кіно». 23.00 — Вечірній вісник. 23.25 — Спортивна арена.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15— «Дорога впадає в горизонт». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознавство. 3 кл. Природа Півночі. 8.55 — Док. фільм. 9.05, 11.00 — Російська мова. 9.55 — «Лігнін: переробка, перспективи використання». Науково-популярний фільм. 10.05 — Учням СПТУ. Основи інформатики і обчислювальної техніки. 10.35, 11.35 — Історія. 5 кл. Прогулянка по Афінах. 11.30 — Коротко про різне. 12.00 — Телефільм «Люди на болоті. Поліська хроніка». 4 серія «Подих грози». 5 серія «Замети на дорогах». 14.15 — Новини. 17.50 — Новини. 18.00 — Баскетбол. Чемпіонат СРСР. Чоловіки. «Жальгіріс» — ЦСКА. 19.45 — Вечірня казка. 20.00 — Служу Радянському Союзу! 21.00— «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Ілюзіон». Фільм «Приватне життя Петра Виноградова». 23.20 — Музична передача «Крутяться диски». 23.50 — Новини.

вівторок

19 СІЧНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35— Мультфільми. 9.00 — «В. І. Ленін. Сторінки життя». Багатосерійний телефільм «Вдивляючись у двадцяті». Фільм 1. «Новина шляху». 10.20 — Виступ ансамблю дивізії ім. Ф. Дзержинського. 10.40 — Док. фільм. 11.00 — Новини. 15.30 — Новини. 15.[illegible] — Перебудова: досвід і проблеми. Док. телефільми. 16.15 — Фільм «Зустрінемося в метро». 1 серія. 17.20— Новини. 17.25 — Фільм «Зустрінемося в метро». 2 серія. 18.30 — Грає А. Вініцький. 18.50 — Людина і закон. 19.20 — Сьогодні у світі. 19.40 — «В. І. Ленін. Сторінки життя». Телефільм «Вдивляючись у двадцяті». Фільм 1. «Новина шляху». 21.00 — «Час». 21.40—Прожектор перебудови. 21.50— «Погляд». Молодіжна програма. 23.05 — «Всі симфонії О. Скрябіна». Симфонія № 1.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «Доброго вам здоров'я». Проблеми боротьби з наркоманією. 9.55 — Фільм «Калина червона». 11.40 — «Шкільний екран». 10 клас. Українська література. 12.10 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — «Тверезість — норма життя». Док. фільм «Колискова для сторічного ма-люка». 17.25 — Арії з опер Дж. Верді. 17.55 — Зимова казка. Виступають вихованці дитсадка «Казковий» заводу радіовиробів. (Кіровоград). 18.20 — «День за днем». (Кіровоград). 18.30— Фільм-концерт «Буковинські картинки». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Стосується кожного. В передачі бере участь міністр зв'язку УРСР В. І. Делікатний. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40— Прожектор перебудови. 21.50 — «І тільки музика». 22.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15— Док. фільм. 8.35, 9.35 — Географія. 7 кл. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учням СПТУ. Загальна біологія. 10.35, 11.35 — Основи інформатики і обчислювальної техніки. 9 кл. Алгоритми роботи з величинами. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — Телефільм «Люди на болоті. Поліська хроніка». 4 серія. «Замети на дорогах». 6 серія. «Водохресні морози». 14.15 — Новини. 18.00 — Новини. 18.15 — Ритмічна гімнастика. 18.45 — «...До шістнадцяти і старші». 19.30 — Музичний кіоск. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Міжнародна панорама. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Телефільм «Люди на болоті. Поліська хроніка». 5 серія. «Замети на дорогах». 22.55 — Новини.

середа

20 СІЧНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35— Мультфільми. 9.05 — «В. І. Ленін. Сторінки життя». Телефільм «Вдивляючись у двадцяті». Фільм 1. «Новина шляху». Фільм 2. «Прощання». 11.35 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — Дітям про звірят. 16.15 — Програма Алтайського телебачення. 17.05 — Новини. 17.10 — «Про що співають діти землі». «Радість Європи». Дитячий музичний фестиваль у Белграді. 18.15 — «Народна творчість». Телеогляд. 18.45 — Дійові особи. 19.30 — Сьогодні у світі. 19.50 — «В. І. Ленін. Сторінки життя». Телефільм «Вдивляючись у двадцяті». Фільм 2. «Прощання». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Позиція». 22.50 — Сьогодні у світі. 23.00 — «Всі симфонії О. Скрябіна». Симфонія № 2. Виконує Великий симфонічний оркестр Держтелерадіо СРСР.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Фільм-концерт «Відродження». 9.25 — Все про кіно. 10.35 — Шкільний екран. 4 клас. Музика. 11.05 — Фільм «Легенда про безсмертя». 12.20 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Екран молодих. 17.30 — Лялькова вистава для дітей. «Урок на вулиці». 18.15 — «День за днем». (Кіровоград). 18.30 — «Сонячне коло». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Концерт хору українського телебачення і радіо. 20.15 — До XIX Всесоюзної конференції КПРС. «Звіримо час». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Художній фільм «За два кроки від раю». 23.05 — Вечірній вісник. 23.30 — Музичний монітор.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15— Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Фізика. 8 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учням СПТУ. Етика і психологія сімейного життя. 10.30 — Коротко про різне. 10.35, 11.35 — М. Горький. «Дитинство». 6 кл. 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05— Телефільм «Люди на болоті. Поліська хроніка». 6 серія. «Водохресні морози». 7 серія. «Дні надій». 14.15— Новини. 18.00—Новини. 18.10 — Док. телефільм. 18.40 — Виступ художніх колективів Латвії. 19.00 — Сільська година. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Художня гімнастика. Чемпіонат СРСР. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50— Телефільм «Люди на болоті. Поліська хроніка». 6 серія. «Водохресні морози». 22.55 — Новини.

четвер

21 СІЧНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Л. Бетховен. Соната № 14. «Місячна». Виконує Р. Керер. 8.50 — «В. І. Ленін. Сторінки життя». Телефільм «Вдивляючись у двадцяті». Фільм 2. «Прощання». Фільм 3. «Тужний січень двадцять четвертого». 11.10 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — Музична скарбниця. С. Рахманінов. Концерт № 3 для фортепіано з оркестром. 16.35 — Діла і турботи агропрому. Док. фільми «Будується поле», «Сільське господарство». Кіножурнал № 6. 17.10 — Новини. 17.15 — «...До шістнадцяти і старші». 18.00 — Питання теорії. Роль суспільних наук у формуванні нового мислення. 18.30 — «З любов'ю до Росії». Концерт державного російського народного оркестру ім. М. Осипова. 19.30 — Сьогодні у світі. 19.50 — «В. І. Ленін. Сторінки життя». Телефільм «Вдивляючись у двадцяті». Фільм 3. «Тужний січень двадцять четвертого». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Всі симфонії О. Скрябіна». Симфонія № 3. 22.40 — В. Маяковський. «Володимир Ілліч Ленін».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Муз. фільм «Пісні І. Шамо». 9.50 — Фільм «Жовтень». 11.35 — Село і люди. 12.05 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Республіканська фізико-математична школа. «Математичні ігри». Передача 1. 17.30 — Грають юні музиканти. 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.15— Об'єктив розповідає. (Кіровоград). 18.30 — Фільм-концерт. «Квартет». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «В концертних залах України». Л. Бетховен. 20.30 — Кіноанонс. Телеафіша. (Експрес-інформація). 20.40 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.20 — Новини. 23.35 — Музичний монітор.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15— Док. фільм. 8.35, 9.35 — М. Некрасов. «Думки біля парадного під'їзду». 7 кл. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Науково-популярні фільми. «Пам'ять Марсового поля», «Побачення з Софіївкою». 10.35, 11.35 — Етика і психологія сімейного життя. 9 кл. 12.05 — Телефільм «Люди на болоті. Поліська хроніка». 7 серія. «Дні надій». 8 серія. «Глибока борозна». 14.20 — Новини. 18.00 — Новини. 18.15 — Якщо хочеш бути здоровим. 18.30 — Реклама. 18.35 — Ритмічна гімнастика. 19.05 — Лауреати міжнародного конкурсу ім. П. Чайковського. Грає В. Пікайзен (скрипка). 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — За безпеку руху. 20.20 — Пісня далека й близька. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Люди на болоті. Поліська хроніка». 7 серія. «Дні надій». 22.55 — Новини.

п'ятниця

22 СІЧНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Дітям про звірят. 9.05 — «В. І. Ленін. Сторінки життя». Телефільм «Вдивляючись у двадцяті». Фільм 3. «Тужний січень двадцять четвертого». 10.15 — Концерт. 10.40 — Новини. 15.30 — Новини. 15.40 — Фільм — дітям. «Гори кличуть». 17.00 — Новини. 17.05 — Наука: теорія, експеримент, практика. 17.35 — Програма Естонського телебачення. 19.10 — Сьогодні у світі. 19.30— На екрані — кінокомедія. «Весілля в Малинівці». 21.00 «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Про Ейзенштейна». До 90-річчя з дня народження. 22.40 — «Погляд». Вечірня інформаційно-музична програма.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Музичні зустрічі. 9.55 — Кінопрограма «Наш сучасник». 10.35 — Шкільний екран. 5 клас. Музика. 11.05— Фільм «За два кроки від раю». 12.20 — Новини. 12.35 — Молодіжна студія «Гарт». 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — На допомогу школі. «Ульянови на Україні». (1903—1904 рр.). 17.35 — Вітер мандрів. 18.00 — Міфи і дійсність. 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.45— «Там, де Ятрань круто в'ється». (Кіровоград). 19.00— Актуальна камера. 19.35 — Вистава Севастопольського російського драматичного театру ім. А. Луначарського «Наше містечко». 20.35 — Кінозамальовка «У світі прекрасного». Телеафіша. (Експрес-інформація). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Продовження вистави «Наше містечко». 22.25 — Новини. 23.35 — Концерт заслуженого артиста УРСР М. Мозгового.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15— «Рожевий вітер». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Географія. 8 кл. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05—Учням СПТУ. Образ В. І. Леніна в радянській літературі. 10.35, 11.35 — Географія. 5 кл. 11.05— Англійська мова. 2 рік навчання. 12.05 — Телефільм «Люди на болоті. Поліська хроніка». 6 серія. «Глибока борозна». 13.15 — Новини. 18.00 — Новини. 18.15 — Якщо хочеш бути здоровим. 18.30 — У світі тварин. 19.30 — Для всіх і для кожного. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Науково-популярний фільм. «Архімедів важіль перебудови...». 20.30 — Класична боротьба. Чемпіонат СРСР. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Телефільм «Люди на болоті. Поліська хроніка». 8 серія. «Глибока борозна». 23.00 — Фехтування. Міжнародний турнір. «Московська шабля». 23.30 — Новини.

субота

23 СІЧНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Концерт фольклорного ансамблю «Марій Памаш». 9.05 — «Чого і чому?». 9.35 — «Тільки голос». Фільм-концерт за участю народної артистки СРСР Л. Зикіної. 10.05 — Музей однієї картини. 10.35 — Твори Ф. Шопена. 11.00 — «Далекий Схід». Кіножурнал. 11.10 — Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». «Фестиваль у Лланголлені». (Великобританія). 11.45 — Док. телефільм. 12.15 — «Для всіх і для кожного...». «Обличчи до проблеми». 13.00 — «У країнах соціалізму». Тележурнал. 13.30— Очевидне — неймовірне. 14.30 — Телеміст. Москва — Ханой. 15.40 — Новини. 15.50 — У фокусі — проблема. На перехресті думок. 16.50 — Док. телефільм. 17.45 — До 70-річчя Радянської Армії і Військово-Морського Флоту. Фільм «Живі і мертві». 1 і 2 серії. У перерві — 19.20 — Новини. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50— У суботу ввечері. «П'ята сторона світу». Моновиставa заслуженого артиста РРФСР З. Високовського. 23.20—Ковзанярський спорт. Чемпіонат Європи. Чоловіки.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45— Концерт з творів молодих композиторів України. 10.40 — На шляхах республіки. Погода (експрес-інформація). 10.45 — Циркова програма. 11.20 — Народні таланти. 12.10 — Жан-Батист Мольєр. «Дон Жуан». Вистава Московського драматичного театру на Малій Бронній. У перерві — 13.00 — Новини. 14.15 — Адреси друзів. 15.15 — Спортивна орбіта. Погода (експрес-інформація). 15.20 — «Доброго вам здоров'я». Скільки коштує чистота? 15.50 — Фільм «Скляне намисто». 17.00 — «Суботні зустрічі». МЖК: перспективи розвитку. 18.30 — В. А. Моцарт. Фантазія для органа. 18.45 — «Скарби музеїв України». А. Кохановська. «Портрет О. Кобилянської». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Фільм-балет на музику Чюрльоніса «Зодіак». 20.40 — Кіноанонс. Телеафіша. (Експрес-інформація). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Художній фільм «Поїзд поза розкладом». 23.10 — Вечірній вісник. 23.35 — Музичний монітор.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15— Програма «Думка». 9.05 — Азбука економіки. Повний госпрозрахунок. 9.10 — Співзвуччя. М. Сар'ян, К. Дебюссі. 10.55 — Азбука економіки. Ціна і ціноутворення. 11.00 — Здоров'я. 11.45 — Азбука економіки. Прибуток. 11.50 — У світі тварин. 12.50 — Азбука економіки. Фонди економічного стимулювання. 12.55 — «Будівництво і архітектура». 13.05 — Азбука економіки. Планування. 13.10 — Філософські бесіди. 13.55 — Азбука економіки. Кредит. 14.00 — Науково-популярний фільм. 14.10 — Азбука економіки. Заробітна плата. 14.15 — Діалог з комп'ютером. 15.00 — «Пригоди домовенка». 15.15—Грає Р. Абдуллін (орган). 15.35—Фільм «Швидше за власну тінь». 17.05 — «До і після опівночі». 19.00 — Р. Шуман. Симфонія № 1. «Весняна». 19.30 — Класична боротьба. Чемпіонат СРСР. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Док. фільм. 20.25 — За безпеку руху. 20.30—Ковзанярський спорт. Чемпіонат Європи. Чоловіки. 21.00 — «Час». 21.40—Прожектор перебудови. 21.50— Зустріч в Концертній студії Останкіно з народним учителем СРСР директором Сахнівської середньої школи Черкаської області О. Захаренком. 23.25 — Новини.

неділя

24 СІЧНЯ

▲ ЦТ (І програма)

8.00 — Новини. 8.15 — гімнастика. 9.00 — «Секрети природи». Кіножурнал № 14. 9.20 — Тираж «Спортлото». 9.30 — Будильник. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.[illegible] — Музичний кіоск. 13.00 — Сільська година. 14.00 — Здоров'я. 14.45 — Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». 15.15 — Це ви можете. 16.00 — Док. телефільм «Даррел в Росії». Канадська телекомпанія «Праймідія» і Держтелерадіо СРСР. 7 серія. «Червона пустеля». 8 серія. «Врятування сайги». 16.50 — В гостях у казки. «Пригоди маленького Мука». 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Мультфільми. 19.20 — Новини. 19.25 — Фільми Л. Шепітько на телеекрані. «Ти і я». 21.00 — «Час». 21.40 — Клуб любителів опери. 22.40 — Новини. 22.50— Ковзанярський спорт. Чемпіонат Європи. Чоловіки.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45— «Танці народів світу». 10.15 —Художній фільм «Страйк». 11.35 — Лялькова вистава для дітей. «Василиса прекрасна». 12.25 — Новини. 12.40 — «Живе слово». Культура російської мови. 13.10 — Кіноекран ДАІ. Погода. (Експрес-інформація). 13.15 — Музичний фільм «Шовкова косиця». 13.45 — Мультфільм на замовлення. 15.00 — Село і люди. 15.30 — «Ви нам писали». Музична передача за листами глядачів. 16.00 — Слава солдатська. 17.00 — Фільм-концерт «Монолог». 17.30 — Виставки, вернісажі, телеафіша. (Експрес-інформація). 17.35 — «Театр і час». Ми — вахтангівці. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Автограф». Дж. Моранді. 20.25 — Прем'єра документального фільму «Діалоги однолітків». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00—«Час». 21.40 — Художній фільм із субтитрами. «Розставання». 23.20 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку ставай! 8.15 — Програма «Думка». «Наш сад». 8.45 — Кіноальманах «Горизонт». 9.45 — Портрети. В. Жуковський. 10.45 — Школа: проблеми перебудови. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Основи економічних знань. 13.00 — Людина. Земля. Всесвіт. 14.00 — Мультфільми. 14.40 — А. Софронов. «Мільйон за усмішку». Фільм-вистава театру ім. Московської Ради. 16.50 — «Східний Сибір». Кіножурнал. 17.00 — «Естафета». Фізкультурно-спортивна програма. 19.00 — «Телевізійний музичний абонемент». Російська програмна симфонічна музика. П. Чайковський. 19.55 — Реклама. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Док. телефільм. 20.25 — Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». «Фестиваль в Лланголлені». (Великобританія). 21.00 — «Час». 21.40 — Фільм «Плауенські мережива» (НДР). 23.00 — Новини.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 2. Основна міра віршового ритму. 4. Ароматична смола деяких тропічних дерев. 8. Підземна виробка впоперек напрямку родовища. 10. Азербайджанський радянський письменник. 11. Рослина родини барвінкових. 13. Протидія. 14. Коштовний камінь. 16. Російська народна казка. 20. Лушпиння з насіння деяких рослин. 22. Шанувальник прекрасного, витонченого. 24. Геодезичний інструмент. 25. Притока річки Маханаді. 26. Річка у В'єтнамі. 28. Баштоподібна споруда при мечеті. 31. Визначний американський шахіст. 32. Ягідний кущ. 33. Горішня палуба. 35. Порода собак. 37. Велика кількість предметів, складених один на одного. 40. Місто в Угорщині. 44. Новозеландський папуга. 45. Урочистий величальний вірш. 46. Верхня частина дерева. 47. Зерноочисна машина.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Автор оперети за мотивами твору Шоу. 2. Кліматична зона, в якій переважають багаторічні трави. 3. Тумба на причалі, призначена для швартування суден. 5. Річка в Південній Азії. 6. Несуча будівельна споруда. 7. Наріст на стовбурі дерева, гілках. 9. Місто в Бірмі. 11. Видатний польський письменник. 12. Складний елемент у фігурному катанні. 15. Відомий туркменський поет XIII ст. 17. Різновид російської гармошки. 18. Місто в Одеській області. 19. Вигук мисливців на полюванні. 21. Один із перших популяризаторів марксизму на Україні. 23. Глинисті простори в Середній Азії. 27. Великий нелітаючий птах в Австрії і Африці. 28. Дипломатичне представництво. 29. Вид міського транспорту. 30. Східний вітер. 34. Олійна рослина. 36. Біла глина. 38. Французька газета. 39. Вічнозелена рослина родини лілейних. 41. Розмінна монета в Японії. 42. Геометричне тіло. 43. Снасть для підтягування якоря на палубу.

Склала В. СКОЦЕЛЯС.

м. Гайворон.

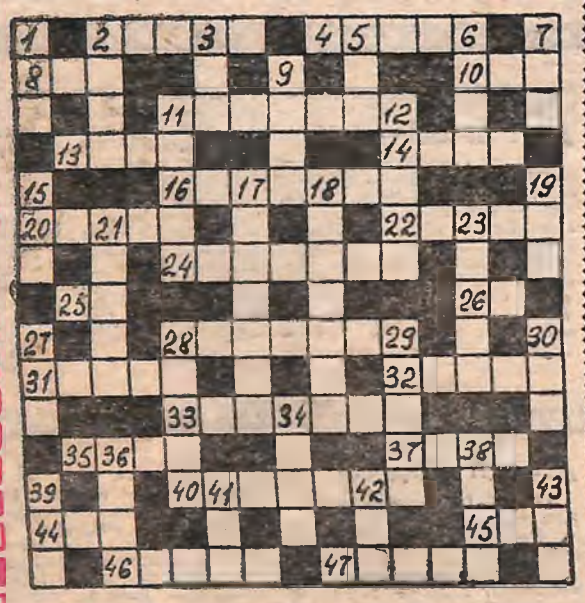

Друзі, пропонуємо вам чергове завдання психологічного практикуму. Надсилайте нам ваші версії. В одному з найближчих номерів ми назвемо прізвища всіх, хто точно відповів на це завдання і розгадав задум кмітливого коменданта із «МК» № 1 за 1988 р.

ВЕСЕЛИЙ КРАВЕЦЬ

У господарки було два клітчастих килимки: один розміром 60×60 см, інший 80×80 см (як на нашому малюнку). Їй забагнулося зробити з них один клітчастий килимок розміром 100×100 см. Кравець взявся за цю роботу. Він був веселий і дотепний, а крім цього, кмітливий. Пообіцяв, що кожен килим буде розділений не більше, як на дві частини і при цьому не буде розрізана жодна клітина.

Як він це зробив?

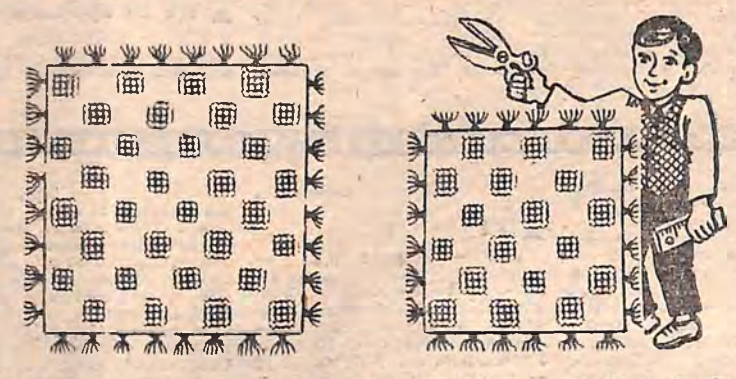

КУРЧАТА У СМЕТАНІ

Підготовлену тушку курчати розрубують навпіл або на 4 частини, солять усередині та зовні і обсмажують на вершковому маслі. У посудину для тушкування вливають масло, що залишилося від смаження, кладуть підсмажені і обмазані з усіх боків сметаною шматки курчати, заливають рештою сметани і тушкують під кришкою на слабкому вогні до готовності. За 5 хвилин до закінчення тушкування додають дрібно посічений кріп.

Вихід продуктів: 1 курча, 1 столова ложка вершкового масла, півсклянки сметани, зелень, сіль за смаком.

ВІДПОВІДІ НА ЧАЙНВОРД «НОВОРІЧНИЙ», ВМІЩЕНИЙ В «МК» ЗА 26 ГРУДНЯ 1987 РОКУ

1. Маснарад. 2. Дойна. 3. Автор. 4. Ромм. 5. Маршан. 6. Конфетті. 7. Ігіл. 8. Лінотип. 9. Полонез. 10. Зима. 11. Арія. 12. Ялинна. 13. Адажіо. 14. Огурцов. 15. Верещагін. 16. Неріс. 17. Снігуронька. 18. Асамблея. 19. Яблучко. 20. «Овід». 21. Доміно. 22. Ойстрах. 23. Хурма. 24. Атлас. 25. Серпантин. 26. Новела. 27. Аннона. 28. Америка. 29. Акробат. 30. Третяк. 31. Коровай.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД «П'ЯТЬ ЛІТЕР», вміщений у «МК» за 9 січня 1988 р.

По горизонталі: 1. Вольт. 3. Заруб. 5. Журба. 7. Хорол. 9. Сквер. 11. Ротор. 12. Нюкта. 13. Халал. 14. Кизим. 16. Онікс. 18. Апекс. 20. Вишня. 21. Сурма. 22. Брага. 24. Вірта. 26. Тесла. 27. Резон. 28. Інжир. 29. Макуц. 31. Гольф. 33. Унція. 35. Титан. 36. Фаянс. 37. Макак. 38. Номер. 39. Мотор.

По вертикалі: 1. Велюр. 2. Тенор. 3. Зенон. 4. Бурка. 5. Жерех. 6. Аврал. 7. Хорол. 8. Лютня. 9. Стокс. 10. Рампа. 14. Кабот. 15. Митра. 16. Онагр. 17. Супін. 18. Аматі. 19. Сапер. 22. Блоут. 23. Аерон. 24. Вольф. 25. Анонс. 29. Моном. 30. Цирик. 31. Гайдн. 32. Факір. 33. Унізм. 34. Ягуар.

Сцена екран арена

▲ 16—17 січня в Кіровограді (актовий зал КіСМу, початок о 15 та 17 годинах) виступить з концертами автор і виконавець пісень із Харкова Григорій Дікштейн. [illegible]совно квитків — інформація по телефону 4-77-03.

▲ **У суботу, 24 січня кіноклуб «Екран»** при бібліотеці імені Крупської запрошує переглянути один з кращих творів світового кінематографа двосерійний художній фільм **«Андрій Рубльов»** (режисер А. Тарковський).

▲ **Кіровоградський клуб самодіяльної пісні** 20 січня запрошує всіх бажаючих до відділу мистецтв обласної юнацької бібліотеки імені Бойченка на програму, присвячену творчості відомого автора й виконавця пісень Юлія Кіма.

УВАГА!

20 січня (у середу) у приміщенні обкому комсомолу відбудеться чергове заняття міської молодіжної літстудії «Сівач».

Початок — о 18-й год.

Редактор Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.

На украинском языке.

ФУТБОЛЬНИЙ конкурс досяг свого екватора.

Подаємо питання й правильні відповіді п'ятого туру.

1. Дієго Марадона — один із кращих футболістів світу. Пригадайте: в юнацькому футболі він мав прізвисько «Пелуза Марадона». Що воно означає?

Відповідь: Вже в юнацькому футболі гра Дієго Марадони привернула увагу фахівців й болільників своєю досконалістю. Ніхто інший у свої вісімнадцять років не мав такої популярності. Ніхто крім Пеле. «Пелуза» означає «маленький Пеле».

2. Хто із тренерів зумів привести збірну своєї країни до завоювання звання чемпіону світу, а також другого та третього місць? І це — лише за три світові першості.

Відповідь: Тренер збірної ФРН Гельмут Шон — 1966 рік (2-е місце), 1970 рік (3-є місце), 1974 рік (1-е місце).

3. Цей футболіст був «одноногим» — по воротах суперника наносив удари тільки з лівої. Різко, несподівано, але завжди влучно. Його паси були також «ювелірними». На чемпіонаті світу 1954 року в Швейцарії він навіть забив гол у фінальному матчі за «Золоту богиню». Так хто ж це?

Відповідь: Відомий угорський гравець Пушкаш.

Після п'ятого туру в конкурсі лідирують олександрієць **В. Чистосердов** і кіровоградці **І. Черевко**

КОНКУРС

«ФУТБОЛ-88»

та **В. Манойленко** — по 50 очок. Далі — **В. Маковецький** (Олександрія), **Д. Найденко, В. Білоус** (обидва — Кіровоград) — по 49, **Ю. Назаренко, А. Авдєєв, А. Мірошниченко** (усі — Кіровоград), **Є. Ілющенко** (Олександрія), **С. Паливода** (Мала Виска) — по 48, **Ю. Некрасов** — 47, **О. Балан, Н. Чорна** — по 46, **В. Колесников** — 45, **В. Попов** — 44, **А. Перевозник** (усі Кіровоград), **Р. Каретний** (Олександрія) — по 43, **Ю. Молодцов** (Знам'янка) — 40, **І. Ларченко** (Кіровоград) — 39, **Л. Кубко** (Гайворон) — 38, **В. Коваленко, В. Солодієв, М. Ланженко** (усі — Новомиргород) — по 36 очок.

Пропонуємо завдання чергового, шостого туру і нагадуємо, що відповіді на них чекаємо протягом десяти днів за поштовим штемпелем:

1. На чемпіонаті світу 1958 року в Швеції кращим бомбардиром став француз Жюст Фонтен (13 м'ячів). Цей рекорд не перевершено й досі. Пригадайте п'ятірку нападу, в якій тоді грав Фонтен (погодьмось, що без їхньої допомоги цей нападаючий подібного успіху б не досяг). (2 очка).

2. Першість світу 1966 року. Матч збірних Франції та Уругваю відбувся в Лондоні, але не на «Уемблі», а на стадіоні «Уайт Сіті». Чому? (2 очка).

3. В якому матчі (дата, суперник) Олег Блохін забив свій перший гол в залік «Клубу імені Григорія Федотова»? (1 очко).

Поради

СУХА ШКІРА

При догляді за такою шкірою важливого значення набуває її миття. Від мила варто відмовитися. Якщо, зрештою, й виникає необхідність у користуванні милом, воно має бути жирним або нейтральним.

Найкраще мити шкіру тільки ввечері. Мити обличчя треба холодною водою, кімнатної температури 18—20 градусів. Твердої води слід уникати або пом'якшувати за допомогою бікарбонату натрію (1 чайна ложка на 1 літр води).

Маска для сухої шкіри. Жовткова. Один жовток та 1 чайну ложку вівсяного борошна розмішати і одержану кашку нанести на обличчя. Через 15 хвилин підсохлу маску змивають у теплій воді і змивають обличчя в холодній.

Музика М. ЛЕОНИДОВА
Стихи Д. РУБИНА

ПРИВЕТ

Из репертуара группы «Секрет»

Привет, сегодня дождь и скверно
А мы не виделись, наверно, сто лет...
Тебе в метро, скажи на милость,
А ты совсем не изменилась, нет, нет.
Привет, а жить ты будешь долго,
Я вспоминал тебя вот только в обед,
Прости, конечно же, нелепо
Кричать тебе на весь троллейбус:
«Привет».
Привет... Дождливо этим летом,
А впрочем, стоит ли об этом, ведь нет?
Тогда о чем, — о старых книгах?
И черт меня попутал крикнуть:
«Привет!».
Как жизнь? Не то, чтоб очень гладко,
Но, в общем, знаешь, все в порядке,
без бед.
Дела отлично, как обычно,
А с личным? Ну, вот только
с личным — привет.
Привет, а дождь все не проходит,
А я с утра не по погоде одет.
Должно быть, я уже простужен, —
Да бог с ним, слушай, мне твой
нужен совет.
В конце-концов, мне дела нету
Решишь ли ты, что я с приветом,
иль нет,
Но может, черт возьми, нам снова...
Выходишь здесь? Ну, будь здорова,
привет.

НАША АДРЕСА:
316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-53-26; заступника редактора — 2-53-22; відповідального секретаря — 2-55-65; відділів: комуністичного виховання — 4-66-79, 4-64-21; комсомольського життя та економіки — 2-53-94; учнівської молоді і соціальних проблем — 2-59-82; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Газета виходить щосуботи.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України. м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

БК 06022. Індекс 61103.

Зам. № 17. Тираж 56 100.

Над номером працювали: художник — О. Босий, складач машинного набору — М. Мужиковський, складачі вручну — Л. Урсаленко, Н. Старостіна, коректори — Л. Коваленко, Л. Сердюченко, цинкограф — О. Щербина, друкарі — В. Виноградов, В. Довгий, В. Цонєв, відповідальний черговий — Ю. Яровий.

ЧИТАЙТЕ В НАСТУПНИХ НОМЕРАХ: ● «ЖУРНАЛІСТ ЗМІНЮЄ ПРОФЕСІЮ»: ДЕРЖПРИЙМАННЯ ЗБЛИЗЬКА. ● «Клуб ділових зустрічей» із начальником обласного управління культури М. І. Сиченком.